XI/1 2006. téli szám

Célunk: gazdasági, társadalmi és környezeti harmónia

Reális Zöld valóság

A Reális Zöldek Klub környezetpolitikai lapja

AZ ÉSZAK-EURÓPAI GÁZVEZETÉK

Az energetika olyan terület, ahol egyedül a piaci mechanizmusok nem oldják meg a felmerülő problémákat,

Feszültséget gerjeszt az áram ára

Juhos László*

Tizenöt évre volt szüksége a rendszerváltó magyar politikának, hogy felismerje Magyarország hosszú távon sem mondhat le a nukleáris energia békés felhasználásáról, de a szénbányászatról sem. Az Országgyűlés 2005. 11. 21-én nagy többséggel igent mondott Bátaapátira és tudomásul vette a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról – mint az ország hosszú távú biztonságos villamosenergia ellátásához szükséges megoldásról – szóló tájékoztatót.

(Folytatás a 2. oldalon)

Gázfröccs

P&P (Piac és Putyin)

Most nem a kocsink, a gondolkodásunk gyorsult tőle. Azok számára, akiknek nem volt a munka és a másodállás mellett ideje a gulyásszocializmusban sorba állni az akkor még ritkaságnak számító nyugati filmre, a jegyüzér, az áhított piacgazdaság szimbólumaként szerepelt. A jegyüzér tevékenysége adott lehetőséget arra, hogy magasabb áron ugyan de hozzájussunk az áhított "kulturális" élményhez. Ahhoz, hogy a jegyüzér is megéljen kellett néhány, de nem sok jó film és a tömegek számára is megfizethető mozijegy. Egyszerűsítve a számítást, ha a meglévő 100 helyre csak 102 néző kívánt leülni, az már biztos üzletet jelentett, kinek, hát a jegyüzérnek. A 102-ből volt legalább húsz olyan, akinek nem volt probléma a támogatott árnál többet fizetni a mozijegyért és nem szeretett volna, akkor és ott mást csinálni, mert Mancika is csak arra az időre kapott eltávozást a mamától vagy a kollégiumból, -hol vannak már azok az erkölcsök-. Maradjunk jegyüzérünknél, ha kellett megvette, vagy megvetette a maradék jegyeket is, hiszen tevékenységének egyik alapja éppen az volt, hogy kitegyék a pénztárablakba a minden jegy elkelt táblát.

(Folytatás az 4. oldalon)

Gázvezetékek Ukrajnában, a Visegrádi Négyek nem kerülhetők ki

Lapunk tartalmából

Hogyan tovább Magyarország az Európai Unióban (GTTSZ) 3

Megújul az Elektrotechnikai Múzeum 5

Fejér Levente: Tubesi lokátor-telepítés mint emberi életeket veszélyeztető, elhibázott és kártékony eljárás 6

Dr. Simon Antal: A természet visszavág 8

Juhos László: Csonka kuratórium 10

Konferencia EU képviselői keret terhére (Csongrádi Vízlépcsõ) 11

Pálos László: Innováció és Környezetvédelem . .18

Feszültséget gerjeszt az áram ára

(Folytatás az 1. oldalról)

Egy hónappal később 2005. decemberében az őszi ülésszak utolsó napján a kormány bevezette a szénfilléreket, jelezvén nemcsak Paksra, hanem a Vértesi Erőmű szénbázison történő villany termelésére is szüksége van az országnak hosszútávon.

Az Energia Klub és a köztársasági elnököt jelölő Védegylet fizetett hirdetésben tette közzé: Paksnak csak alternatívája van, Paks termelését más energiahordozó felhasználásával kell és lehet helyettesíteni, javasolta a két civil szervezet. A hirdetést aláírásával támogatta nyolcvan közéleti személyiség, - festő, író, újságíró, szociológus, beatzenész -, köztük Illés Zoltán, a FIDESZ szakpolitikusa. Illés támogató aláírása azért is külön említést érdemel, mert Már több alkalommal konkrétan meg is mondta, hogy mivel kívánja Paksot kiváltani. *„A következő kormányoknak, bármilyenek is legyenek, arra kell törekedniük, hogy az elkövetkezendő 10-15 évben kiváltsák a Pakson megtermelt villamos energiát más módozatok révén, gázturbinás erőművek révén" (Országgyűlési napló 2002. febr. 5.)*

Még szerencse, hogy 2002 után Illés tanácsát a kormány nem realizálta, már csak azért sem, mert 2005-ben Illés új javaslattal állt elő. 1800 MW kapacitású szélkerék park telepítése tett javaslatot. Javaslata a kormányoldalon is kapott támogatást Fodor Gábor SZDSZ-es képviselőtől. Az ellenzék ezúttal nem állt a Védegylet javaslata mögé, mint tette azt a köztársasági elnök személyét illetően, és saját szakpolitikusára sem hallgatott. Az ellenzéki oldalon is reálisan látták a helyzetet, hogy a nukleáris energia a lakosság számára megfizethető áron nem pótolható hazánkban. „Paksnak nincsen alternatívája" koncepciót a T. Ház, 339 igen, 4 nem, 8 tartózkodással fogadta el. Az Országgyűlés a határozat elfogadásával hozzájárult a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok tárolójának létesítését előkészítő tevékenységhez és tudomásul vette a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról folyó műszaki elemző munkát.

A szénfillér létrehozása már nem kapott hasonló többséget, az ellenzék tartózkodott a szavazásnál, a tartózkodás itt azt jelenti az ellenzék egyetértett a szénbányászat támogatásával.

A rendszerváltást követően a pártok nemcsak a dunai vízlépcsőkből nyerhető energiát utasították el, hanem a szén, az atomenergia alkalmazása egyaránt feketelistára került. Az akkori helyzetet jól jellemzi a Gazdaság és Energia című energiapolitikai folyóirat, Paks, pénz, pártok, politika" című írásban olvasható vélemény *(1991. novemberi szám)*. „A hat parlamenti párt közül az egyik foglalt állást (Paks mellett) és az is csak részlegesen" Majd így folytatódik az idézet írás: „Nálunk a kormány, és a tröszt sem támogatja az erőművet (Paksot), sőt az Országos Atomenergia Bizottság is igyekszik kívülálló, pártatlan, semleges lenni, nem elkötelezve magát a névadó energia mellett. Így aztán az erőműnek (Paksnak) országos feladatokkal is meg kell küzdenie."

Magának a villamos iparág vezetőinek a nukleáris energia felhasználásához való hozzáállását jellemzi Halzl József, az MVM vezérigazgatójának 1992-ben tett nyilatkozata : „ … mi az energiatakarékosságban és a gázturbinákban gondolkodunk, mások atomerőművekben, míg egy harmadik csoport szénerőművekben…" *(Népszabadság, 1992.03.11., Lobbyváltás a villamosenergia-iparban c. írás)*

Mint az MVM tisztségviselője a FIGYELŐ - ben *(1992.02.13., „ Bányarém a gázra lép" c. írás)* a több lábon állást javasoltam az energiahordozókat illetően, az atom és lignit mellett szóltam. Pórul jártam, elbocsátottak az utcára kerültem.

„Azért van állásom, mert nincs álláspontom" életbölcsesség követői maradtak a helyükön. A helyzetre jellemző volt, hogy a szénbányászat érdekképviselő szervezetinek prominens személyei közül is, sokan átálltak a gázturbinákban gondolkodók csoportjába.

Az energiahordozóban való egy lábon állás eredménye lett, hogy a rendszerváltást követően a hazai erőmű park gázbázison újult és bővült 2500 MW teljesítménnyel. Magyarországon a földgáz felhasználás részaránya az országos összenergia felhasználáson belül Európában Hollandiát követően a legmagasabb lett. Hollandia számára az első hely nem okoz gondot, mert jelentős saját földgáz kitermeléssel rendelkezik, míg Magyarország nem rendelkezik jelentős saját földgáz kitermeléssel.

Reménykeltő volt az Országgyűlés kiállása a múlt év végén az atom és a szén mellett. Azért csak volt, mert a két ünnep között a gáz és olaj lobby feszültség gerjesztése a magyar kormányt villámcsapásként érte.

Az "áramütés" hatására a kormányt nyomban visszaállt arra az útra, amelyen a rendszerváltás óta az elődei haladtak, nevezetesen a Kaliforniában történt energiarendszer összeomláshoz vezető útra tért vissza. Ahelyett hogy az erőművek által felhasznált földgáz részarányának csökkentésén gondolkodna, a gáz szállítók javára szándékozik lépéseket tenni. Olyan lépések megtételére akar politikai felhatalmazást kérni, amelyek valójában a gázszállítóra tartoznak. Üzleti életet véve hasonlatként alapul, az eladóra tartozó feladatok megoldását kívánja a kormány átvenni.

Az viszont kétségtelen tény a kormány szociális érzékenysége megvan: a gáz ára mindössze a kormány szereptévesztése miatt legfeljebb egy forinttal fog emelkedni 2007 után. A kormány a lakossági fogyasztói árak tekintetében komoly reményeket fűz az energia piacnak 2007-ben bekövetkező teljes liberalizáláshoz. Annyira, hogy kormány félévvel korábban szándékozik a kettős piacot 2007-ben megszüntetni, mint azt korábban tervezte. Eredetileg a kettős piac Magyarországon 2007 közepén szűnt volna meg, a dátumot a kormány 2007 év elejére hozza előre.

A kormány optimizmusának némileg ellent mond néhány közgazda vélekedése, akik szerint Magyarországon a gáz árát mesterségesen tartják alacsony áron. A villany árával kapcsolatban is létezik eltérő vélemény a kormányétól. A villany ára körül a feszültséget az ellenzék vezére gerjesztette. Orbán Viktor szerint az áram ára lehetne kevesebb is, már csak azért is, mert az erőművek nyeresége túl magas.

A kalap nagy vagy a gyerek feje kicsi, vagy mindennek a fordítottja az igaz, kormányzati felelősség eldöntetni.

A tények ugyanakkor makacsok.

A kormány az erőművekkel tárgyalásokat kezdett.

A kormány tárgyalási pozícióját erősítheti az a tény, hogy a Magyar Energia Hivatal (MEH) a 2005-2008 évekre a villamos energia–árképzés új rendszerére tett javaslatot. A MEH javaslata megelőzheti az erőművek és a kormány közötti feszültségek gerjedését.

Kérdés marad van-e némi remény a belpolitikai feszültség megszűnéséhez is. A belpolitikai potenciál csökkenéséhez járulhat hozzá, hogy van olyan kérdéskör, amiben a kormány oldal és ellenzék egyet ért. Egyet ért abban, hogy a több mint tíz éve elfogadott magyar energia politikai koncepcióra hivatkozni ma már nem lehet. Abban viszont már nincs egyetértés a patkó két szárában ülök között, ki a felelős azért, hogy Magyarországnak nincsen új elfogadott energia politikai koncepciója. Létezik olyan vélemény is, hogy nem is kell, hogy az országnak legyen elfogadott energia politikai koncepciója. A más véleményen lévők azzal érvelnek, sok más országnak sincs koncepciója.

Az erőművek nyeresége, 1997-től, 2004-ig a következőképpen alakult:

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	évek
8.23	12.73	12.70	15.17	22.83	21.63	14.49	22.36	%

A kormány ezek véleményét, már csak azért sem oszthatja, mert a kormánynak mindig kell, hogy legyen koncepciója. Nyomban el is hangzott az ígéret: 2006-ban a koncepció ügyében lesz előrelépés. Hogy hány lépes, hogy stílszerűek legyünk, arra vonatkozólag nem hangzott el ígéret. Egy lépést biztosan megtesz a kormány. Álláspontunk szerint a politika is tehetne egy lépést és már is kettőt lépnénk előre energia ügyben 2006-ban. A politikának csupán azt a kis lépést (tyúklépést) kellene megtennie, hogy ne gerjessze tovább a vízenergiával szemben kialakított közhangulatot. Ha ezt a politika megtenné a „párttag könyvvel" rendelkező újságírók, média guruk kénytelenek lennének a vízlépcsőkről kiegyensúlyozottan, sokoldalúan, tényszerűen, tárgyilagosan írni, műsort szerkeszteni, úgy ahogyan ezt egyébként ebben a pillanatban is a Média törvény 4. § (1) bekezdése számukra kötelezővé teszi. A média hatalmasai törvényes kötelezettségük alól többé nem térhetnének ki pusztán, csak annak okán, hogy mellényzsebükben vagy retiküljükben ott lapul a párttagsági könyvük.

A harmadik lépést mi a kormánynak javasoljuk megtenni.

A kormány a harmadik lépése az legyen, hogy ne finanszírozza a vízenergia felhasználásával szemben fellépőket.

A három lépést követően jöhet a negyedik lépés, amely a következő legyen.

A kormány tegyen annak érdekében, hogy a vállalkozó tőke ne csak "Ferihegyben", de a kivételes természeti adottságú Prédikálószékben is fantáziát lásson. Ami a környezetvédelem kérdéseit illeti, minden előzetes tanulmány nélkül felelősséggel állíthatjuk, hogy Prédikálószék igénybevétele tározós vízerőmű céljára, kevesebb környezetterheléssel jár, mint a ferihegyi utas és áruforgalom megtízszerezése.

A Bősi Vízerőmű termelésének egy harmada kb. 1 milliárd KWh Magyarországot illeti. Ennek értéke mintegy 40 millió euró. A tíz éves üzemidő alatt ez már elérte a 400 millió euró összeget. Ez az összeg Szlovákia versenyképességét fokozta, miközben nálunk csak mínuszok keletkeztek. A Nagymarosi Vízlépcső leállításának a kára már 1998-ig elérte a 1450 millió dollárt.

A Duna ügyének a rendezése a hajózás feltételinek megoldása miatt is sürgető.

A magyar gabonát nem vagyunk képesek az országból kiszállítani. A Duna Budapest feletti szakasza hajózhatóságának megoldására a tárgyaló magyar delegáció egyetlen értelmes javaslatot nem adott át az elmúlt tizenöt évben.

Bős a szlovákoknak eddig 26 TWh villamosenergiát termelt, Magyarország évi bruttó villamos energia fogyasztásának 65 százalékát. Ugyanakkor mi 1995-ben csak 1250 millió dollár privatizációs bevételhez jutottunk a villamos energia ipari társaságok eladása révén, remélve, hogy a szabadpiaci verseny révén, alacsonyabb áron leszünk képesek a lakosságnak és az iparnak a villanyt adni. Tíz éve nyilatkozgatunk a verseny mellett, s közben, se szeri, se száma a versenyt korlátozó eredménytelen beavatkozásoknak. Utolsók vagyunk a kettős piac megszüntetésében az EU tagországai között.

Egy erőmű által termelt villamos energia önköltségének kiszámításához a szerződések tartalmának az ismeretére nincs szükség! Az erőművek önköltsége meghatározható, nincsen semmi akadálya, hogy az erőművek nyereségét a nemzeti energia politika szolgálatába állítsuk, feltéve, ha lépéseket teszünk a nemzeti energia politikához vezető úton, és leginkább akkor, ha arról külső erők által gerjesztett feszültség hatására nem térünk el, hanem a gerjesztők által létrehozott áramot a közjó javára használjuk fel.

** A szerző Juhos László a Reális Zöldek Klub elnöke, okl. hőerőgépész mérnök, okl. energetikus szakmérnök, reaktor szakmérnök, okl. erősáramú villamos energia ipari technikus*

Hogyan tovább Magyarország az Európai Unióban

A GTTSZ sikeres konferenciát rendezett január 19-én. A bevezető előadást Baráth Etele EU ügyekért felelős tárca nélküli miniszter tartotta. Előadásában kitért a Nemzeti Fejlesztési Terv kérdéskörére és ismertette a most előkészítés alatt álló NFT II-t. Munkatársunk személyes kérdésére, hogy az NFT II. tartalmazza-e a csongrádi vízlépcsőt a távozó miniszter igennel válaszolt.

A hozzászólások közül aktuális energiapolitikai kérdésekkel Dr. Zoltay Ákos a Magyar Bányászati szövetség ügyvezető főtitkára, az EU Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság soros elnöke és Dr. Szerbin Pável, a PA Rt. EU szakértője foglalkozott.

Részletek a felszólalásokból

Dr. Zoltay Ákos: Miniszter úr előadásában szólt a Liszaboni stratégiáról. Nagyon fontosnak tartom ezt a kérdést és szerintem valamennyien, akik ebben a teremben vagyunk, fellélegeztünk és egy kiváló célt láttunk újonan csatlakozóként magunk előtt e stratégiában. A probléma az, hogy e ragyogó stratégia, irreálissá vált. Ehhez meggyőződésem szerint nagyban hozzájárult, hogy azóta az Unió úgy tűnik mindent elkövet, hogy ez ne is valósuljon meg. Miért mondom ezt? Mert sorban hozzák azokat az irányelveket, rendelkezéseket, amelyek a versenyképességet rontják. Itt van pl.a bányászatot és energiahordozó kitermelést is keményen érintően a Natura 2000, a REACH, a CO2 kibocsátás szabályozása. Európa ezeket komolyan veszi. A világ többi része pedig röhög a markába, hiszen Európa szorgalmasan teszi tönkre önmagát, gazdasági versenyképességét, önsanyargató intézkedéseivel. Lehet, hogy ez durván hangzik, de én mint az EU Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság soros elnöke mindent el fogok követni, hogy ezek az intézkedések felülvizsgálatra kerüljenek. Európának, a „zöldeknek" is végre be kell látnia, hogy mennyire fontos a versenyképesség, mely nem növelhető anélkül, hogy valamiféle ésszerű rangsort ne állítanánk. Ne tegyük tönkre Európa és Magyarország gazdaságát!

A Magyar Bányászati Szövetség a Miskolci Egyetemmel, a Bányászati Hivatallal, a társszervezetek együttesével elkészített a Nemzeti Fejlesztési Tervhez egy - a természeti erőforrások fokozott és hatékony kihasználását megalapozó - tanulmányt, javaslatot. A - miniszter úr által jelzett négy téma mellett fontos lenne, hogy ötödikként e kérdéskör is prioritást élvezzen a Nemzeti Fejlesztési Terv célkitűzései között.. Az utóbbi hetekben bekövetkezett gázellátási probléma rávilágít arra, hogy ezzel a kérdéssel foglalkoznunk kell, és törekedni kell a függőség mérséklésére, a hazai lehetőségek kihasználására.. Az említett EU bizottságban is felmerült, hogy az EU is energiaéhségben szenved, gázválságban van. Mindent el kell követni tehát azért, hogy Európa, ezen belül Magyarország szintjén is a hazai nyersanyagokat, energiahordozókat, a természeti erőforrásokat ki tudjuk használni.

Folytatás a 7. oldalon

Gázfröccs, P&P (Piac és Putyin)

(Folytatás az 1. oldalról)

A foxi-maxinak elkeresztelt oktatáson tanultak alapján gondolkoztam akkor azon, ki lehet-e küszöbölni a jegyüzéreket, mert ha nem, akkor ez egy újabb érv az akkor felvázolt kommunista társadalom felépíthetősége ellen. A legegyszerűbb és biztos megoldást, hogy ne vetítsenek jó filmet azonnal elvetettem, hiszen minek akkor kommunizmus, ha ott csak azért lesz érdemes moziba menni, mert ott sötét van. Ez ma nevetségesen hat mint szempont, de az ötvenes és hatvanas évek lakásproblémáinak ismerői még megértik. Egyszerre kellene mindenütt játszani a bomba nyugati filmeket? Ez meg tovább növelné az ideológiai befolyást. Megnövelni a jegyárakat, úgy hogy a többség csak később mehessen moziba? Ez meg sérti a szükséglet szerinti elosztás elvét. A megoldásra sajnos későn jöttem rá. A célravezető az lett volna, ha jómagam is felcsapok jegyüzérnek sutba dobva a mérnöki munkát. Igy nemcsak kezdőtőkét, de tapasztalatot is szereztem volna a rendszerváltás utáni újrainduláshoz.

Hogyan függ össze mindez a napokban lezajlott gázhisztériával? Kezdjük sorban.

Behozták a jó filmet. A lakosságnak egyszerűbb a gázfűtés, mint a fával, szénnel való bajlódás. De nemcsak a lakosság, a szolgáltatók is rájöttek, nagyobb a profit, amíg olcsóbb a gáz, mint a szén. A reális zöldek már ekkor arra figyelmeztettek, az árak csak addig lesznek alacsonyak amíg nem épül ki a szükséges és igen drága infrastruktúra, mert a gáz árában előbb a szállítóvezetékek árát, majd a ma divatos kifejezéssel élve a luxusprofitot is érvényesíteni fogják. Az olajzöldek hirdetett alapelveikkel szemben erőltették a földgáz minél nagyobb arányú alkalmazását. Nem értettük, miért dobandó sutba „A földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól vettük kölcsön" szlogen, ha a földgázforrásokról van szó? A földgáz hamarabb elfogy, mint a tengerből a hal és a bálna.

Azt már egyenesen zöld botránynak, és "1938. év szelleme" idézésének értékeltük, hogy egy zöldek részvételével funkcionáló kormány, azért támogatja a szárazföldi lehetőségeknél drágább tengeralatti gázvezeték építést, hogy szükség esetén gazdasági zsarolásra is alkalmazhatók legyenek a gázforrások, kivéve természetesen az ő országát. *(A plakátfeliratot idézve a "én országom"-alatt az energiaforrás és a vezeték tulajdonosainak országa értendő?)*

Ha a történelemből nem is, legalább a közelmúlt eseményeiből tanulhatnánk. Nem olyan régen történt az olajkályhák beszerzése, majd selejtezése. Csak az nem faragott rá, aki családi házában meghagyta a mindenevő kazánját és olaj után gázégőt szerelt fel rá, de ha kell most is befűthet a kertben összegyűjtött „biomasszával", bár neki erre nem jár támogatás. A reális zöldek kezdetektől vitatják az adófizetők pénzéből a gázfelhasználás növelését eredményező tevékenységek támogatását, unokáink, és a biztonságos energiaellátás érdekében. Helyette vissza kellett volna fogni és tartalékként tekinteni a hazai forrásokat. Ha ehhez még megfogadtuk volna Teller Ede tanácsát és az importgázra épített erőművek helyett Pakson építünk újabb blokkokat, tartalékként meghagyva a pécsi urán kitermelési lehetőségét, akkor ma az energia ellátást illetően hideg téli estéken is nyugodtan hajthatnánk álomra fejünket.

Most is aktuális amit Dr. Illés Zoltán 2002. február 5.-én a Parlamentben elmondott. A játék szabályai nem változtak, csak a szereplők, az atom és a gáz cseréltek helyet. Részlet a felszólalásból:

DR. ILLÉS ZOLTÁN (Fidesz): Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Képviselőtársak! Tisztelt magyar Állampolgárok! Egy híres filozófus azt mondta, hogy "a jövő már nem ugyanaz, mint ami volt". Sokáig ezt a kitételt nem értettem, és az utóbbi időben gondolkodva ezen rá kellett jönnöm arra, hogy az, amit jövőnek tekintettek húsz évvel ezelőtt, természetszerűen nem úgy következett be. Amit ma mi jövőnek tekintünk, az nem így lesz tizenöt év múlva, bármennyire is ez a szándékunk, és amit holnapután a jövőről gondolnak, esetleg egészen más, hiszen nem egy ember, nem egymillió, hanem rengeteg ember és rengeteg tényező alakítja a jövőt.

A jövő, mármint a közvéleményünk és politikusaink jövőképe az orosz-ukrán gázvita után valóban más, és nem évtizedek, hanem néhány nap, józan számítás mellett előre borítékolható eseménye hozta a változást. A gázdillemma elérte a művészvilágot is. A 2006. január 8-án sugárzott Heti-hetesben Hajós András olyan energiakoncepciót hiányolt, ami ha gáz van, pontosabban, ha nincs gáz, de lehetőleg még előtte, megmondja az országnak, úgy hogy János bácsi is megérti, neki mit kell tenni és eltüzelni. Ennél még tovább ment Hernádi Judit, aki Nagymarost, mint alternatív energiaforrást emlegette, és mindez az RTL-klub szerkesztett műsorában - elgondolkodtató. A változás egyértelmű jele, hogy a Reális Zöldek Klub elnöke a TV2 reggeli adásában és a Kossuth rádióban is kifejthette véleményét.

Az év eleji hullámverés arra volt jó, hogy végre elgondolkozzunk azon, szabad-e Magyarország energiaellátásában tovább növelni a csak külföldről beszerezhető energiahordozók arányát? A júliusban meghírdetett energiaprogram sajnos ezt teszi. A 2010-ig szükséges fejlesztéseket egyértelműen a gázfelhasználás növelésével kívánja megoldani.

A villamosenergia többlet, az évi 1%, a már sinre tett paksi teljesítménynöveléssel, a Duna kérdésének rendezésével, Nagymaros felépítésével megoldható. Távlatban szükséges, hogy Pakson újabb blokkokat építsünk, ezzel együtt vizsgálni kell a pécsi urántermelés kérdéskörét és az elhasznált fűtőanyag újrafelhasználásának lehetőségét. Tisztában vagyunk a felvetett problémák kényes voltával, hiszen nem kerülhető el a nemzet számára rossz döntéseket hozók és támogatóik nevesítése sem.

A rendelkezésre álló erőforrásokat a valóban liberális energiapiac megteremtésére kell fordítani, ahol a fogyasztó, vagy a fogyasztók egy csoportja gazdasági, szociális és földrajzi helyzetét mérlegelve eldöntheti, melyik az az energiafajta, amely igényeinek és lehetőségeinek megfelel. Lehetőséget és támogatást kell adni arra, hogy a valóban környezettudatos gyakorlat érvényesülhessen a fiskális szemlélettel szemben. Például az elhasznált fritőzolaj a garázsban elhelyezett szűrővel kezelve jogilag is betölthető legyen a gépkocsi tankjába. A hőszivattyúk alkalmazása messze elmarad a lehetőségektől.

Javasoljuk a törvényhozásnak, támogassa a megújuló energiaforrások fogyasztói tulajdonban történő fejlesztését. Ebben a konstrukcióban nemcsak szélkerekek, de a Tisza és Duna hajózását segítő létesítmények is felépíthetők lennének. Ha az árra rugalmassá tehető az importált olaj és gáz fogyasztása, úgy van remény arra, hogy az ármozgás ésszerű határokon belül marad. A liberalizáció kérdéskörét újra kell gondolni, mert olyan multik mellett, mint a Gazprom, írott malaszt lesz még a liberális miniszter által felügyelt liberalizáció is.

Pálos László

Emléktábla avatás

A Magyar Tudományos Akadémia, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és az MTA Lévai András Energetikai Alapítvány közös emléktáblát állított Lévai András akadémikusnak (1908-2003) a magyar erőművi és energetikai oktatás megalapítójának, aki mérnökök generációit nevelte fel. Az emléktábla avatásán Gyulai József akadémikus, Dr. Molnár Károly a BMGE rektora és Petz Ernő az alapítvány kuratóriumának elnöke mondott emlékbeszédet.

Dr. Molnár Károly

Lévai Andrásnak meghatározó szerepe volt a Paksi Atomerőmű létrehozásában és első volt azok között akik felismerték az erdősítés energetikai jelentőségét. Az emléktábla helye Lévai András egykori lakóháza Budapest, II. kerület Fillér u. 56.

Petz Ernő

Megújul az Elektrotechnikai Múzeum

Az Elektrotechnikai Múzeumot 30 évvel ezelőtt alapította a Budapesti Elektromos Művek (ELMŰ), együttműködve az Elektrotechnikai Egyesülettel. Az elmúlt három évtized alatt sokat fejlődött a múzeum, különösen interaktív bemutatóival, rendhagyó fizika óráival szerzett hazai és nemzetközi elismerést. A holt tárgyak kiállítása helyett működő berendezések, a látogatók által végezhető kísérletek összeállítására törekedett. Ezzel nem csupán tanulságossá, hanem érdekessé, szórakoztatóvá is tette programjait.

Az évek múlása kedvezőtlen nyomokat is hagyott. Avult a berendezés, ráadásul már nem volt mód a legkorszerűbb technológiák bemutatására. Az alapvető elektrotechnikai kísérletekhez megfelelnek a saját készítésű eszközök, de egy napelem vagy üzemanyag cella bemutatása működés közben már csúcstechnológiát igényel. A növekvő igényeket az anyagi és személyi feltételek szűkössége miatt nem lehetett megfelelően kielégíteni. Segítségre volt szükség.

Mint a kezdetekkor, most is az ELMŰ karolta fel a szakma múzeumának ügyét. Célul tűzte ki értékeinek jobb kihasználását, azt, hogy szélesre tárja a kaput a különböző korú és érdeklődésű látogatók előtt. A megnövelt támogatás látványos sikert hozott. A Múzeumok Éjszakáján megtörtént, amit csak kevesen tudtak elképzelni: néhány óra alatt másfél ezer látogató fordult meg a Kazinczy utcai épületben. A lomtárból átalakított földszinti helyiségekben Lugosi Lugó László fotóit láthatták a neonfényes Budapestről, az udvarban a magukat Neonon csoportnak nevező fiatalok segítségével összegyűjtött neon reklámok fénye mellett az 50-60-70-es évekből való élő retro zene fogadta az érdeklődőket, közben nyüzsgött a tömeg az elektrotechnikai bemutatókon. Ezt követően is műszaki és művészeti események sora volt még látható: kiállítás a transzformátor 120 éves történetéről majd Urbánfy Terézia patchwork és Urbánfy Éva szőnyeg kiállítása. Reál- és humán kultúra ugyanabban a múzeumban.

A Budapesti Őszi Fesztivál alatt az izzólámpa fejlődéstörténetéről volt kiállítás, amelyet az Elektrotechnikai Egyesület elnökének, Dr. Horváth Józsefnek az előadása nyitott meg, hozzá kapcsolódóan a Műegyetem formatervező hallgatóinak a 21. századot képviselő tervei és lámpái voltak láthatóak. A hátsó épületben, az egykori egyenirányító gépcsarnok ideiglenesen kialakított színpadán az AKKU kulturális unió előadásai, hangversenyei, kiállításai fogadták az érdeklődőket. Nyüzsgő élet lett az egykori elektromos alállomáson.

Az eredmények láttán az ELMŰ vezetése a múzeum teljes felújítása mellett döntött. A tapasztalat megmutatta, hogy a nagyobb látogatottsághoz, csodák palotája jellegű science-center programok, képzőművészeti kiállítások, konferenciák, gyermek foglalkoztatások rendezéséhez nagyobb befogadó képességű terekre van szükség. Ennek megfelelően átépítik az egész második emeletet. Így a Zipernowsky teremhez hasonló befogadó képességű lesz a Bláthy terem is, új bútorokkal, korszerű fűtéssel és légtechnikával. De nem csak az épület újul meg. Az ELMŰ több mint 10 millió forintot biztosít kísérleti készülékek, multimédiás eszközök, interaktív játékok beszerzésére illetve építésére. A müncheni Deutsches Museum gyermekbirodalmában levő taposókerekes emelődaru mintájára taposókerekes áramfejlesztő készül, az ifjú villamosvezető jelöltek pedig élethű szimulátoron gyakorolhatnak majd. A játék mellett nem kerül háttérbe a tudomány sem. A tevékenységbe sikerül bevonni a Tudományos Akadémia érintett bizottságát, a Műegyetemet és a főiskolákat, az Eötvös Loránd Fizikai Társulatot, a fizika és a technika tanárok, a fizikus hallgatók egyesületeit, és nem utolsó sorban az Elektrotechnikai Egyesületet.

Az építkezés miatt a múzeum ideiglenesen zárva van, de a munkák döntő része már elkészült. Márciustól így egy minden tekintetben megújult Elektrotechnikai Múzeum várja majd a látogatókat.

A Fizika éve 2005 eseményei között kiemelkedő volt a Csodák Palotájában tartott 24 órás világrekordnak is beillő előadássorazat. Ennek egyik előadásában a múzeum anyagainak bemutatásával Dr. Jeszenszky Sándor a múzeum munkatársa ismertette az izzólámpa történetét Az előadásról készült videófelvételt a CHIPP magazin 2005. júliusi számának DVD melléklete tartalmazza.

Tubesi lokátor-telepítés mint emberi életeket veszélyeztető, elhibázott és kártékony eljárás

Amikor a valódi szakemberek a lokátor minden szempontból optimális Zengői elhelyezése mellett kardoskodtak, akkor a Zengő – Budapest – Ungvár – Belgrád - Zengő térség mélyrepülésekre – különösen a Duna feletti mélyrepülésekre - irányuló lokátoros felderítési igényeit tartották szem előtt. Ezért ez az, a területi bázis, melyhez minden más lokátor telepítési megoldást illik viszonyítani.

Mi az a mérce, amivel a telepítési változatok hatékonyságát mérni lehet? Többfajta ilyen mérce létezik. Az egyik az, hogy különböző telepítési helyeken, különböző terepszint feletti magasságú mélyrepüléseket (pl.60 m, 100 m, 160 m, 250 m,) feltételezve, mekkora a védetlen terület nagysága, illetve a védetlen terület nemzetgazdasági értéke. A nemzetgazdasági értékre mértékadó, a védetlen lakosság létszáma, a védetlen nemzetgazdasági termelési kapacitás, illetve a védetlen villamos-energia termelési kapacitás. A potenciális támadó légi eszközök nagy valószínűséggel 60-100 m közötti magasságon repülnek. A gyakorlott pilóták által vezetett atak Wigen előírt legkisebb repülési magassága 15 m a fák felett, illetve 10 m a tenger felett. Amikor a Zengői műszaki, lokátor elhelyezés helyett, a Tubesen való elhelyezést választották, a honvédelmi, környezetvédelmi és gazdasági szempontból egyértelműen rosszabb, sokoldalúan hátrányos megoldás mellet döntöttek.

A Tubesen történő lokátor elhelyezés kifejezetten kedvező a hazánkat mélyrepülésben támadó terroristák és robotrepülőgépek számára.. Nagyvárad irányából a Sebes – Körös völgyéből a Zengő irányba haladva, majd a Duna vonalánál Észak felé fordulva pl. a Paksi Atomerőmű úgy támadható, hogy a támadókból Tubesi lokátor semmit sem észlel

A Tubestől a Paksi Atomerőmű ÉK 360°-os tájolási rendszerben 43-44ş irányban 71 km távolságra fekszik. A 611 m magas Tubestől ugyancsak 43-44ş irányban 11 km-re, Dobogó nevű, 594 m magas és hozzátartozóan a Szószék nevű 586 m magas hegycsúcs terül el. Ezek takarják a Paksi Atomerőmű tengerszintnél fél km-nél alacsonyabb légterét. Tubesről a Duna nyomvonalát 60 m magasságban hosszú szakaszon nem lehet ellenőrizni. Tubesen történő lokátor elhelyezés az ország egyik legkritikusabb létesítménye, védelmét tekintve szinte semmit sem ér, és e mellett telepítése értékes meglévő honvédelmi berendezések elbontását és máshol létesítendő pótlását igényli!

A tubesi lokátor telepítés esetén, a Paks környéki légtér lokátoros megfigyelésére a Keleti Mecsekben szükség lenne egy olyan újabb lokátort telepíteni (pl. a Dobogó hegyen) mely belátja a Paks környéki légtért is és a Duna felett 60 m magasságban repülő testeket is érzékelni tudja.

Sajnálatos, hogy a magyar illetékesek ismét meghajoltak az alaptalan, szénhidrogén üzleti érdeket kiszolgáló kőolaj-zöld, illetve a repülőgépeket terrorfegyvernek használó muzulmán-zöld mozgalmár követelőzések, és az őket praktikusan pártfogoló korrupt politikai körök előtt.

A repülésbiztonság emberi élteket óv. Az emberi élet és egészség védelme a környezetvédelem mindent megelőző prioritású feladata. Vegyék végre észre, hogy 2004 májusa óta a Magyarországon is érvényes Római szerződés 36. Cikke szerint a környezetvédelem feladata az emberi élet és egészség védelme is. Ezért a repülésbiztonság is a környezetvédelem része. Ezt mondja ki a „Fenntartható fejlődéssel" foglalkozó riói 1. sz. elv, és ez van összhangban az „Evangelium Vitae" c. enciklikával is. Nem lehet igaz keresztény, illetve eretnekségben bűnös az, aki fontossági sorrendet tekintve az emberi életet és egészséget nem az első helyre teszi! Mivel a honvédelem feladata, az emberi élet védelme, a környezetvédelem, csupán akkor jelenthet komoly mérlegelési szempontot, ha más oldalról is közvetlenül emberi életről és egészségről van szó. A bánáti bazsarózsa illetve néhány mohos tölgy vélt érdeke ez esetben másodlagos.

A magyar nemzet és a környezetvédelem valódi érdeke egyaránt az, hogy a NATO által finanszírozott lokátort a Zengőre telepítsék.

Ha azt vizsgáljuk, hogy egy Duna felett kis magasságban repülő robotrepülőgépet (szárnyas rakétát), vagy terroristák által vezetett fegyverként használt utasszállító gépet, hogy lehet a Zengőről, illetve a Tubesről bemérni – repülési magasságtól függően – Paksi Atomerőmű, a Dunamenti Erőmű, és a Duna menti városok védelme vonatkozásában (Tubes rovására) óriási különbségek mutathatók ki. Végleges telepítés előtt jó lenne e viszonyokat, próba-lokátorral és próbarepülésekkel ellenőrizni! Itt sok ezer milliárd Ft-os potenciális kár és sok tizezer ember halála a tét! Akik ez ügyben felelőtlenül, rosszul döntöttek politikai szempontból felelősségre vonhatók!

A NATO helyében egy honvédelmi szempontból erősen csökkent értékű megoldást anyagilag nem támogatnék, viszont megkövetelném egy teljes értékű védelmi megoldás saját költségen történő mielőbbi létesítését. Magyarországnak és a NATO-nak nem egyszerűen egy extra radarállomásra, hanem egy honvédelmi szempontból jól kihasználható lokátor rendszerre van szüksége.

Ezt a hibát sok és felesleges anyagi ráfordítással – pl. kerozint fogyasztó repülőgépen elhelyezett, költséges üzemű lokátorral pótolva a zengői elhelyezést korrigálni lehet. Ezért szinte bizonyos, hogy a szénhidrogén üzlet érdeket kiszolgáló korrupt mozgalmároknak a Tubesen történő telepítés sem lehet jó! A szénhidrogén üzleti érdeket kiszolgáló kőolaj-zöld mozgalmároknak, zöld álarcban a kerozin fogyasztás növelése a célja, és mivel ez a huza - vona késlelteti az optimális honvédelmi megoldás létrejöttét, ez nincs ellentétben a terroristák cselekvési lehetőségeivel, ezért kedvező, a szélsőséges muzulmán-zöld terroristákat támogató mozgalmárok céljait tekintve is.

Az adófizető és személyében kockáztatott magyar nép, a döntéshozóktól jog szerint is elvárhatja, hogy a különböző lokátor telepítések hatékonyságát és teljes költségét, valamint a NATO – mint védelmi szervezet – véleményét, és anyagi hozzájárulását széleskörűen megismerje. Ha ezek közlését az illetékes szervek megtagadják, úgy az - nemzetközi szervek segítségével - kikényszeríthető!:

1. Mibe kerül a Tubesen lévő létesítmények felszámolása?
2. Mibe kerül a Tubesen lévő létesítmények más helyen történő pótlása?
3. Mibe kerül a Tubesen lévő létesítményekkel kapcsolatot tartó létesítmények átalakítása, illetve más helyen való pótlása?
4. Mibe kerül a Zengőre tervezett létesítmények Tubesen történő telepítése?
5. Mivel a Tubesen történő telepítés – a Zengőhöz viszonyítva - a honvédelmi célból elégtelen, mibe kerül a kiegészítő létesítmények telepítése?
6. Mibe kerül a Tubesen létrehozott és az kiegészítő létesítmények egybehan-

golt működését biztosító rendszer elkészítése?

7. A beruházási költségeken kívül, mibe kerül mindezek éves üzemeltetési költsége?

8. Ha az eredeti terveknek megfelelően a Zengőre telepítjük a lokátort és a Tubesen lévő létesítményeken nem változtatunk, mekkora a beruházási költség, és mekkora az éves költség?

9. A 8. pontban leírt költségek mennyivel nőttek amiatt, mivel a „kőolaj-zöld" illetve „muzulmán-zöld" korrupt mozgalmárok a jó időben, jó helyen történő telepítést megakadályozták.

10. Akik ez ügyben a magyar népnek kárt okoztak, azok ellen, „aki másnak jogellenesen kárt okoz azt köteles megtéríteni" jogalapon mikor indítanak polgári eljárást?

11. Milyen büntetést kaphatnak azok a hivatalos személyek, akik ez ügyben a törvényes karhatalmi eszközök szigorú alkalmazását elbliccelték?

12. Közöljék, hogy a többlet beruházási költségekből hány daganatok korai diagnosztizálására alkalmas PET berendezést lehet üzembe állítani és az éves többlet költségekből, hány vastag béldaganatos beteg gyógyszeradagját lehet beszerezni.

A hatóságok szíveskedjenek a közvélemény elé tárni azokat a számításaikat, mely szerint a Zengőre telepített körbeforgó antennájú lokátor elektromágneses sugárzása, meghaladja a Nap sugárzási intenzitását, ezért valószínűsíthető, hogy árt a Zengőn fellelhető „őshonos" bánáti bazsarózsáknak.

Az igazság az, hogy a bánáti bazsarózsa annyira sem őshonos a Zengőn, mint az oláhság Erdélyben. A hatóságok szíveskedjenek a közvélemény elé tárni azokat a fosszilis bizonyítékokat is, mely szerint a szubmediterrán bánáti bazsarózsák bizonyosan a geológiai harmadkorból maradtak meg a Zengőn, ezért őshonosnak tekinthetők! Túlélték a Zengőn a kétmillió éves geológiai negyedkorban, tapasztalt jégkorszakok, összesítve legalább tízezer évnyi hideg száraz tundra éghajlatát. Egyetlen fosszilis bizonyíték is elég lenne. Zengő ügyben tűrhetetlen a hangoskodó – nemzetidegen érdekeket kiszolgálóhazugság özön.

Mikor veszik az illetékesek végre észre, hogy a honvédelem, védelmi része maga a környezetvédelem!

Fejér Levente

Hogyan tovább Magyarország az Európai Unióban

(Folytatás a 3. oldalról)

Ez egy uniós energiapolitikát és egy prioritást élvező nyersanyag stratégiát is feltételez. A bányászati EU bizottságban célul tűztük ki ennek kialakításában való részvételt.

Dr. Szerbin Pável: A miniszter úr beszédében a Nemzeti Fejlesztési Terv energetikai koncepciójában kiemelt szerepet kapott a megújuló energiaforrásoknak a támogatása. Úgy látom, most megint valami olyasminek adunk prioritást, aminek a hatásáról nem győződtünk meg. Nem történtek meg azok a mélyreható vizsgálatok, analízisek, aminek alapján meg tudjuk mondani mennyire megvalósítható ez a fejlesztés. Mennyibe fog ez nekünk kerülni. Ha azt tekintjük, hogy milyen megújuló energiaforrás potenciállal rendelkezünk, akkor a víz és a szél elhanyagolható, ami szóba jöhet az a biomassza és a geotermikus energia. Az EU három energiapolitikai alapelve az ellátás biztonsága, a versenyképesség és a környezetvédelem. Ha a versenyképességet nézzük, akkor nyilván a saját portánkat fogjuk dicsérni. A Paksi Atomerőmű 8.60-ért adja az elektromos áram kilowattóráját. A megújulókat most 23 forintért veszik át. Ha az ellátás biztonságát vesszük, akkor azt kell mondani, a szél nem jöhet szóba, mert, hogy milyen szél fog fújni, az Magyarországon bizonytalan és előre jelezhetetlen. Ráadásul a szélenergiában potenciálisan is nagyon kis tartalékokkal rendelkezünk. Ha egy atomreaktort megrakunk üzemanyaggal az egy évig üzemel kisebb átrakásokkal. A Paksi Atomerőmű stratégiájában az szerepel, hogy két évre való stratégiai üzemanyag tartalékkal rendelkezzen. Ha a Paksi Atomerőművet feltöltjük, durván három évig szolgáltat nekünk áramot. A környezet védelmével kapcsolatosan elmondom, hogy nagyon kevéssé köztudott és közvélemény kutatások mutatják, hogy az emberek 60%-a meg van győződve arról, hogy az atomerőmű széndioxidot bocsát ki a környezetbe. Az atomerőmű majdnem teljesen széndioxid kibocsátás nélkül üzemel. Nem megújuló de széndioxidmentes. Ha azt vesszük, hogy 2020-ig 6000 MW kapacitást kell beépítenünk, akkor nyilvánvaló, hogy nem hagyható ki az atomenergetika sem. Most a közelmúlt gázmizériája megmutatta, hogy a kapkodás nem vezet semmire, energiakoncepció energiastratégia nélkül nem megyünk semmire. Most kitaláltuk azt, hogy nagy gáztárolókat kell építeni, össze kell kötni a gáztárolókat a környezetünkkel. A gázcsap akkor sem lesz soha nálunk, akármekkora gáztárolókat építünk. Azt hiszem, hogy közösen meg kell egyeznünk a kidolgozandó energiastratégiában, és abban, hogy a magyarországi összes rentábilis, környezetbarát és fenntartható energiatermelési rendszernek, helye kell hogy legyen a magyar energia mixben, és ennek a Nemzeti Fejlesztési Tervben is tükröződni kell.

Nem volt a résztvevőknek jó szerencséje

Dr. Szerdahelyi György, a gazdasági tárca helyettes főosztályvezetője Hatvani György, az energetikai kormányzat első embere képviseletében „A bányászat és jogi környezete" című konferencián „energia/dollár" fajlagos mutatóra való hivatkozással igyekezett meggyőzni a konferencia hallgatóit, hogy sok energiát fogyasztunk. A kormányzati pozícióban lévő energetikai szakemberek közül éppen Dr. Szerdahelyi György mondta azt 2004-ben az ÖKO konferencián: "a GDP és energiafogyasztás hányadosaként képzett energia igényességi mutató annak eldöntésére, hogy egy ország sok vagy kevés energiát használ fel egymagában nem alkalmas. Az energia igényességi mutató az adott ország energia fogyasztásának csak egy indikátora! A mutató értékelésénél egyaránt figyelemmel kell lenni a számláló és a hányados alakulására; arra, hogy a nemzetgazdaság jövedelemteremtő képessége (amelyet a nevező mutat) az energiafelhasználáson messze túlmenő földrajzi, társadalmi és gazdasági tényezőktől függ."

A fonákság nyilvánvaló, hiszen nemzeti jövedelem ott is van, ahol még nem vezették be a villanyt, legfeljebb a törzsfőnöknek van aggregátora és így a mutató messze a legjobb eredményt adja. Ha hazánkban a valutaárfolyam erősödik, akkor a nevező növekedése miatt azonnal mérséklődne az energia igény fajlagosan, minden reáljavulástól függetlenül. Szerdahelyi, a „bányász" hallgatóság előtt azt is kijelentette, hogy 1992-93-ban megtörtént a bánya-erőmű integráció. Szerdahelyi, megállapítása nem felel meg a ténynek. 1992-ben nem bánya-erőmű integrációra, hanem erőmű-bánya integrációra került sor. Az Antall kormány működése idején az erőműnek lett bányája és nem a bányának erőműve.

A természet visszavág

Dr. Simon Antal

Az utóbbi évek hazai rendkívüli áradásait és belvizeit a sajtó, az egyszerűség kedvéért, a vízgyűjtőkön végzett erdőkitermelésekre terhelte. Ugyanez történt a romániai és a kárpátaljai katasztrófák okait vizsgálva is. Csak ritkán lehet arról olvasni, hallani, hogy a bajoknak több oka lehet, pl. a rendkívüli időjárás, a vízfolyások és vízmentesítő árkok karbantartásának elhanyagolása vagy a vízjárta területek beépítése. Ilyen, kivételes értékelés jelent meg legutóbb a HVG szept. 17-i számában.

Érdekes módon cseng össze ezzel az ENSZ által elkészített jelentés, melyet a The Economist okt. 15-i száma ismertetett. Az Ázsiában milliók életét megnyomorító, hatalmas áradásokat ott is a környező hegységek erdőírtásaival indokolták. Az indonéziai Bogorban működő Nemzetközi Erdészeti Kutatóközpont (Centre for International Forestry Research) tanulmánya, melyet az ENSZ római FAO szervezetének közreműködésével publikáltak, megállapítja, hogy szemben az általános hiedelemmel, miszerint az erdők visszatartják a lehulló csapadékot, az erdők ezt a szerepet csak rövid időtartamú esőknél tudják eljátszani. Ugyanis az erdők altalaja hatalmas szivacsként működik, amely rövid időn belül telítődik vízzel, és ezután a lehulló csapadék rögtön lefolyik a befogadó irányába. Szintén téves az a hiedelem is, hogy a fák gyökérzete megakadályozza a lejtőkön a földcsuszamlásokat mert ez csak a talaj néhány méteres, felső rétegére igaz, de a nagy pusztításokat okozó földcsuszamlások mélyebb csúszólapokon indulnak meg.

Az áradások által okozott károk az évek során egyre nőnek, mintha növekedett volna a lezúduló víz tömege is. Kínában a Jangce folyó 1998-ban 30 milliárd dolláros kárt okozott. Kambodzsában és Vietnámban a 2000. év árvizei 145 ill. 285 millió dollár értéket pusztítottak el. Viszont az elmúlt 120 év hidrológiai adatai, összehasonlítva a települési/népességi adatokkal, azt mutatják, hogy nem az árvizek nőttek, hanem a lakosság és a gazdaság, amely a kockázatok mérlegelése nélkül foglalta el az árvízveszélyes területeket.

Teljesen hasonló okokra lehet visszavezetni a közelmúltban a New Orleans-t sújtó katasztrófát is.

A kb. 3680 km hosszú Mississippi másodpercenként átlagosan mintegy 14 ezer m^3 vizet szállít a Mexikói öbölbe. A folyam az évezredek során, nagy üledéktartalma miatt, kb. 250 km széles tölcsértorkolatot, deltát alakított ki, melyet minden év tavaszán elárasztva, folyamatosan épített fel a magával sodort üledékkel. A hatalmas deltát apró folyóágak szelték át, kis tavak maradtak az édesvízi árhullámok nyomán a mocsaras, ingoványos területen.

Az 1800-as évek közepén kezdték a telepesek elfoglalni a magasabban fekvő területeket, de a gyarapodó lakosság és ültetvények megszenvedték a pusztító árvizeket. Elkezdődött az első árvízvédelmi gátak építése.

A polgárháború után sok millió hektár mocsarat csapoltak le és vontak mezőgazdasági művelés alá. Ugyanakkor a folyamot közlekedési útvonalként is ki akarták használni, így 1879-ben megalakult a Mississippi River Commission, hogy különböző létesítményekkel megregulázzák a folyamot. Az évek során levált a folyamról a legnyugatibb ág és egy beömlő folyót, az Atchafalayá-t vezeti közvetlenül a tengerbe.

A készített védőgátak eredményeként a történelmi New Orleans terepmagassága állandósult, de a további áradások feltöltötték a környező területeket.

Aztán bekövetkezett a Mississippi 1927-es katasztrofális áradása, amely egy millió házat sodort el és mai árfolyamon 15 milliárd dollár kárt okozott. A fél mérföld széles folyam helyenként 60 mérföldes tóvá szélesedett. Mivel a gátakat helyenként felrobbantották, hogy a víz mezőgazdasági területeket öntsön el, New Orleans megmenekült. Viszont az áradásnak politikai következményei lettek, mivel az egész Mississippi kérdés a szövetségi kormány hatáskörébe került és az elkezdett dollár milliárdokat költeni megfelelő gátak építésére és a zátonyos folyómeder kotrására. Évenként több millió tonna üledéket távolítottak el, hogy biztosítsák a folyam hajózhatóságát.

Sajnos, itt is igazolódott, hogy a pokolba vezető út jószándékkal van kikövezve. A megregulázott folyam a hatalmas menynyiségű hordalékát ezentúl nem a delta területén terítette szét, hanem a Mexikói öbölnek a torkolattól nem messze kezdődő mélységébe zúdította.

A saját súlya alatt folyamatosan tömörödő, nagy szerves tartalmú lerakódások, melyek a deltát felépítették, nem kaptak többé utánpótlást az édesvízi áradásoktól, így a terület felszíne süllyedni kezdett és ki lett szolgáltatva a viharos Mexikói-öböl eróziójának.

A II. világháború után kiterjedt földgáz-, és kőolajmezőket tártak fel a vidéken és az alacsony jövedelmű állam, Louisiana boldogan és ellenőrzés nélkül hagyta, hogy az olajtársaságok csatornákat ássanak a mocsaras területen szállítási és csővezetékfektetési célokkal. Ezeken át viszont behatolt a sós tengervíz a mocsarakba és elkezdte elpusztítani a növényzetet. Az utóbbi évtizedekben évente mintegy 65 km^2 terület veszett el a parti sávban.

A Louisiana Állami Egyetem megbízott egy fiatal geológust Dr. Gagliano-t 1969-ben, hogy értékelje azt a javaslatot, mely szerint a Mississippi vizének egy részét át kellene vezetni Texasba és Új-Mexikóba öntözési célokra.

A tanulmány feldolgozta az 1890 óta rendelkezésre álló U. S. Geológiai Szolgálat térképeit, valamint a későbbi légi felvételeket és megállapította, hogy a delta területe állandóan csökken. A víz elterelése helyett azt javasolták, hogy nyissanak hét kis lefolyást a Mississippiből a delta felé, New Orleans alatt, amivel újra el lehetne önteni a süllyedő területet.

A politika elutasította a folyam öntözési célú elvezetését, de elfektette a lefolyók megnyitásának kérdését is. A gáz-, és olajbányászat, valamint a hajózás munkát biztosított a lakosságnak és húsz éven keresztül hiába kértek segítséget a tengerparti halászfalvak, sőt még a delta problémáival kapcsolatos kutatásokat is leállították.

Louisiana állam 1993-ban kezdett figyelni parti területének csökkenésére. A szövetségi kormány évente 50 millió dollárt utalt át kisebb projektek végrehajtására, mint a partok tengeri homokkal való feltöltése vagy a kisebb védő-szigetek megerősítése. Ekkora Dr. Gagliano már saját tanácsadó irodát szervezett és azt javasolta, hogy New Orleans fölött mintegy 90 km-re új csatornát nyissanak a delta felé, amivel vissza lehetne fordítani a terület pusztulását. Érvei között szerepelt, hogy a változatlanul hagyott (már említett) Atchafalaya folyó évente 7-8 km2-nyi új területet tölt fel a delta nyugati oldalán. Ez a kifolyó csatorna kb. 60 km után

kettéágazna a terület jórészt lakatlan részein és csak részben lenne kiásva, a teljes kialakítást rábíznák a folyam áradásaira.

Ezt a javaslatot ugyan számos tudós és hivatal támogatta 1998-ban, de eredmény nem született. Azonban felhívta a figyelmet a rehabilitáció lehetőségére és egyre többen támogatták. Természetesen itt is voltak ellenzők, pl. a magas költségek miatt vagy, mert aggódtak a folyam hajózhatóságáért. 2003 elején Louisiana állam egymillió dollárt szavazott meg egy tanulmányterv elkészítésére, amelyet 2004-ben letettek az asztalra. A javaslatot kivitelezhetőnek találták, bár a teljes kiépítéshez kb. 45 évre lett volna szükség. Ellenjavaslatként benyújtottak egy másik tervet, amely a folyamból kitermelt iszapot terítené szét a deltán hosszú csővezetékek segítségével. Ez gyorsabb és olcsóbb lenne, valamint már alkalmazzák kisebb területeken és védő-szigeteken.

A Fehér Házhoz benyújtott javaslat 14 milliárdos költséghez kért jóváhagyást. Washington olcsóbb és gyorsabb megoldást akart, ami mintegy 2 milliárd dollárt vett volna igénybe a delta rehabilitációjára. Ezt sem hagyták még jóvá, amikor augusztus 29-én lecsapott a Katrina hurrikán. A megsérült, legyengült mocsári terület nem tudta a hurrikán hatását felfogni, bár az eredeti állapotú mocsár minden 5 km-e kb. fél méterrel csökkentette a vihar által hajtott hullám magasságát.

Ma újra az eredeti javaslat fekszik a Fehér Ház asztalán, mint a Louisiana államra szánt 250 milliárdos újjáépítési segély része.

Végiggondolva a fenti katasztrófákat, nyilvánvaló, hogy csupán bűnbakkeresés ezeket a klímaváltozásnak, az ózonlyuknak vagy az erdőirtásnak tulajdonítani. Ezek és hasonló okok hozzájárulhattak a szerencsétlenségek előfordulásához, de a főbűnös ezeknél egyszerűen az emberi nemtörődömség, felelőtlenség és meggondolatlanság. Ahogy a régi mondás tartja: háromszor mérj, mielőtt egyszer vágsz!

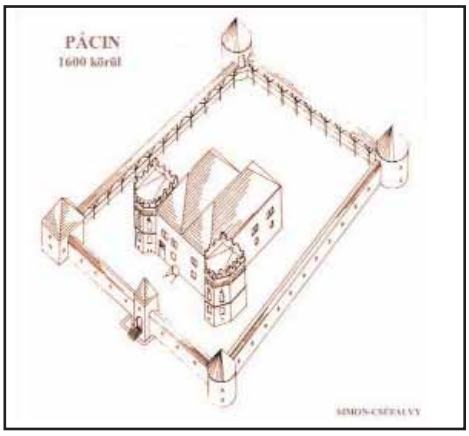

A Védegylet javaslata a Szigetköz rehabilitációjára

Persányi Miklós, a hágai Nemzetközi Bíróság Bős-Nagymaros Tervével kapcsolatos döntéséből adódó kormányzati feladatok koordinációjával megbízott Tárcaközi Bizottság elnökeként 2005. október 24-én a magyar – szlovák tárgyalások jelenlegi helyzetéről, valamint a jövőbeni lehetőségekről és kilátásokról szóló konzultatív megbeszélésre hívta a szigetközi polgármestereket, országgyűlési képviselőket, a Duna-kör, a Védegyletet és a Reális Zöldek Klubot is.

A konzultáción ismertetésre került a Védegylet szigetközi rehabilitációjára vonatkozó javaslata. A javaslat szerint a Szigetközben a Duna medrét hosszában stabilizáljuk, (kibetonozzuk?) a szükséges sódert a Duna medrének 200-200 méter szélesítésből kinyert területből termeljük ki.

A konzultáció alakalmából elnökünk Juhos László Széchenyi István idézte Persányi miniszternek:

„Semmi sem okoz annyi bajt a világon, mint egy hazugság, mely hasonlít az igazsághoz”

Eltérő vélemények a hajók méretéről

Az Élet és Tudományban olvastuk Ereifej Laurice, WWF Magyarország mozgalmár írását. A szerző álláspontja szerint „a hajókat igazítsuk a folyó adottságaihoz, és ne a folyót a hajózáshoz”

(Élet és Tudomány, 2005/33).

Az írásból az is kiderül, hogy a WWF, a hajókat igazítsuk a folyó adottságaihoz, és ne a folyót hajózáshoz elképzelés érdekében Brüsszelben szándékozik lobbizni. Az Élet és Tudomány 2005/41 számában ugyanakkor Schmidt József, ajkai mérnök- tanár arról ír, nem valószínű, hogy az EU-ban a meglévő hajóparkot selejteznék és új, az egymástól eltérő folyók, eltérő méretéhez idomított hajók gyártásához kezdenének.

Ennél csak az valószínűtlenebb, hogy Brüsszel utasítást ad Európa évszázadok alatt kiépített belvizi úthálózatának felszámolására, ahol nem a patakokhoz terveztek hajókat, hanem a hajók méreteihez alakítottál a zsilipeket és a duzzasztás szintjét.

(Zöldike)

A *MOLés* közgazdász javaslat

Varró László, a MOL Rt. vezető közgazdásza szerint *(Zöld háló: 2005. okt. 28.)* a benzint nem közvetlenül meghajtásra, hanem áramtermelésre használjuk fel. Varró szerint az így termelt árammal pedig villamos motorokat lehetne meghajtani. Javaslatával szemben áll az a energetikusok között közismert tény, hogy mechanikai munkát, villamos munkává átalakítani, majd azt visszaalakítani mechanikai munkává, az átalakítás hatásfoka a bevitt alap energiahordózó vonatkoztatva legfeljebb 34 %. érhet el. Varróról azt is tudni illik, hogy a Magyar Energia Hivatalnál betöltött vezető közgazdasági állását cserélte fel, a MOL Rt.-nél betöltött állásával.

Varró, javaslata okán idézzük Simonyi Károly a „Fizika kultúrtörténete” című könyvéből a szerző alábbi anekdotáját:

„Egy tradicionális a kultúra szemszögéből nézve igen művelt társaságban feltettem a kérdést, hogy közülük ki tudná elmondani a termodinamika második tételét. A kérdés fogadtatása hűvös volt, és a válasz teljesen negatív. Pedig én valami olyasmit kérdeztem tőlük, ami tudományos vonalon annak a megfelelője: Olvasta Ön Shakespeare valamelyik munkáját?”

Nagy kérdés, hogy Varró úr érti-e, miért Simonyi Károlyt idéztük?

(Kos)

Pozitív fordulat a nukleáris szakemberek képzésében

Minden idők legnagyobb létszámú Reaktortechnikai Szakmérnöki tanfolyama indul 2006. február elején a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nukleáris Technikai Intézetében. 2006. februárjában 36 mérnök kezdi meg szakmérnöki tanulmányait a Műegyetemen.

A BME Nukleáris Technikai Intézete az 1980-as, 90-es években is megszervezte ezt a speciális képzést. A hazai nukleáris ipar vezető munkatársainak jelentős része szerzett itt szakmérnöki diplomát. Az 1990-es évek második felétől lanyhult az érdeklődés, több éven keresztül nem volt kellő számú jelentkező egy-egy évfolyam elindításához.

Miután 2005. novemberében a magyar országgyűlés elsöprő 96,6 %-os szavazati aránnyal támogatta a Paksi Atomerőmű üzemidő-hosszabbítási elképzeléseit, rekord létszámú szakember jelentkezett a nemrégiben meghirdetett képzésre.

Csonka kuratórium

Juhos László, a Magyar Televízió Közalapítvány kuratóriumának civil kurátora

Révész Mihály, a Médiahatóság volt első elnöke szerint a Magyar Televízió a kormány szócsöve. Révész szerint az MTV politikai hírműsor szolgáltatása egyoldalú, az a kormány oldal szolgálatában áll. A Média törvény 1996-ban történt hatálybalépése óta negyedik alkalommal vagyok civil kurátor, ezen belül a televíziónál másodszor.

Állítom, a Horn, és az Orbán kormány idején a politika, összehasonlíthatatlanul mérsékeltebben próbálkozott beavatkozni a közszolgálati műsorszolgáltatók belügyeibe, mint jelenleg. A kormány oldal beavatkozására kiváló lehetőséget ad, hogy a televízió kuratóriumának elnöksége csonka. Az elnökség nem létszámában, hanem összetételében csonka. Az elnökségbe az ellenzéki oldalról csak az MDF „delegált" elnökségi tagokat.

A TV 1997 óta minden évben veszteséges évet zárt. 1997 óta a TV kasszájából mintegy 100 milliárd forint csurgott ki, azaz ennyivel volt több a TV kiadása, mint a bevétele. A társaság felélte a Szabadság tér 17 szám alatti volt Tőzsde Palota árát, elvesztette az óbudai telkét és ppp ből sem épült meg 2005. december 31-ig az új székház, ahogyan azt a kormány megígérte.

A részvénytársaságokra vonatkozó törvények szerint a hiányért a kuratórium elnökségét terheli a felelősség. Mondhatnám azt is, de nem mondom az elnökség tagjai legfőképpen ahhoz nem értenek, amihez érteniük kellene, a számvitelhez, kettős könyveléshez.

A frakciók pártkatonákat, vagy a pártok holdudvarához tartózó médiásokat ajánlanak az Országgyűlésnek elnökségi tagnak megválasztani. A csonka kuratóriummal magyarázható, hogy a TV a reggeli politikai hírműsor szolgáltatása, gebinbe került a Nap-Keltéhez. Ez még azzal a fonáksággal is jár, hogy alvállakozóként a Nap-Keltére, - bár ez jogértelmezés kérdése - nem vonatkoznak a Közszolgálati Műsorszolgáltatási Szabályzatban előírtak, többek közt az, hogy az MTV Rt. munkatársa nem lehet egyidejűleg politikai sajtótermék munkatársa. Aczél Endre, a Népszabadság munkatársa mégis politikai hírműsort vezet, és gyakran hosszabban fejti ki értékelő véleményét, mind a műsorába meghívott vendége.

A TV vezetői kiszolgáltatottak, a működéshez szükséges források összekaparásával kénytelenek bíbelődni vagy a források megszerzése érdekében elvtelen megállapodásokat kötni a kormánnyal.

Rudi, elnökségre benyújtott pályázata, a versenyre utaló téziseivel lett nyerő. Szerinte a közszolgálati műsorszolgáltató akkor lesz gazdaságos, ha a csatornái számát növeli. Rudi elgondolását osztja a kuratórium elnöksége, és a Médiahatóság is. Az a Médiahatóság, amely a Magyar Rádió vonatkozásában szőrös szívű, míg kereskedelmi tévék felé méltányos, és a közszolgálati tévének is szívesen adna több csatornára működtetésére lehetőséget, míg a Magyar Rádiótól azt is elvenné, ami már évek óta a Magyar Rádióé.

A Média törvény a közszolgálati műsorszolgáltatót kivonta a versenykategóriából, ennek ellenére a közszolgálati működés megítélésének mértéke a hatóság és a média politikusok szemében egyaránt, a nézetségi mutatószám.

Nem vitatom az MTV Rt. vezetőinek a több csatornára vonatkozó ötletét, amivel tehetne az MTV a bulvár televíziózás kiszorításáért. Addig, amíg a közszolgálati TV jelenlegi tevékenységének normatív finanszírozása sem valósul meg, nem érdemes bővítésről álmodozni.

A politikusoknak ideje lenne észrevenni, hogy a bulvár televíziózás már az ország demokratikus berendezkedését veszélyezteti. Már csak ezért is, megfogadhatná a politika az Állami Számvevőszék javaslatát. Az ÁSZ javasolja a három közszolgálati műsorszolgáltató kiszámítható finanszírozásának törvényi megoldását.

Nézze meg DVD-ről amit
a közszolgálati nem tűz műsorára.
Paulus Alajos filmjei, Tiszáról, Dunáról, Rajnáról, Majnáról,
Mosonyi professzor Tiszalökön elmondott beszéde DVD-n.
Jöjjön el március 3-án 11 órakor a Szinbád moziba.
Meghívó a 19. oldalon

Az ICID Magyar Nemzeti Bizottsága (ICID MNB) megalakulásának 50-éves évfordulóján emlékülést tartott a Magyar Tudományos Akadémián. Az ünnepi rendezvényen képviseltették magukat a szomszédos országok ICID szervezetei. Az emlékülésen az ICID MNB jelenlegi elnöke Ligetvári Ferenc köszöntötte Mosonyi Emil professzort, az ICID MNB hajdani alapítóját és első elnökét.

Részlet Mosonyi Emil válaszából: Engedjék meg, hogy a tiszalöki kérdéshez valamit hozzátegyek. Nagyon fontosnak tartom, mert annak idején egy évvel ezelőtt a tiszalöki ünnepségen ezt nem mondtam el, mert nem ez volt a feladatom. Hangsúlyozni akarom és szeretném azt, ha Magyarországon tudomásul vennék a politikai vezetők, tudomásul venné a nagyközönség, tudomásul vennék az igaz környezetvédők, hogy a tiszalöki vízlépcső ökológiai és szociális hasznai messze fölülmúlják minden egyéb teljesítményét. Hangsúlyoznom kell, hogy a Körös völgyében olyan hidrológiai állapotok vannak, hogy nagy a szárazság és száraz periódusok idején a Sebes-Körösben előfordult hogy víz sem volt, kiszáradt. A Kettős Körösbe csak egy-két köbméter/sec víz jön át Romániából. Ezért ha Tiszalök nem szolgáltatna vizet a Körös Völgy számára – mert hiszen a tiszalöki duzzasztótérből vezetjük át a vizet az öntözőcsatornákon keresztül a körös völgyébe, akkor a körösvölgyi gyönyörű arborétumok tönkremennének, a körösvölgyi talajvíz úgy lesüllyedne, hogy katasztrófákat okozna. Az öntözés mint legfontosabb és első célkitűzése a tiszalöki építésnek alapvető jelentőségű probléma volt Magyarország számára. Debrecen város ivóvízellátásában segített Tiszalök. De Tiszalökről ma nem szabad a nyilvánosság előtt sokat beszélni. Engedjék meg, hogy egy kissé ironikusan mondjam mert ha beszélünk róla, akkor ki kell jelenteni, hogy ezek az öntözési energiagazdálkodási hajózási ökológiai ivóvízellátási halászati halastó tápálási előnyei mind a duzzasztás révén jöttek létre és Magyarországon a duzzasztás szó tabu! Bocsássák meg, hogy ezt így elmondtam, de kötelességemnek érzem a szakma nevében és annak a gondolkozásnak a nevében, amely már az egész világon érvényesül, csak még Magyarországon nem érvényesül eléggé. Engedjék meg, hogy ezt ezt itt határozottan kijelentsem.

Konferencia EU képviselői keret terhére

Konferencia a Tisza-Kőrös hajózhatóságáról, vízgazdálkodásáról és természetvédelméről, különös tekintettel a duzzasztóművek megépítésének lehetőségéről és támogatottságáról

Hasznunkra válik-e az uniós tagság? Ezt a kérdést nem elvi síkon, hanem a megvalósítható lehetőségek alapján kell mindegyikünknek külön külön megválaszolni. Ehhez kívánunk segítséget nyújtani, egy ma még rendhagyónak tekintett konferencia anyagának ismertetésével, amelynek létrejötte, „uniós támogatásnak" köszönhető, hiszen a megrendezés Dr. Becsey Zsolt (Európa Parlamenti Képviselő, ENP-ED) költségkeretének terhére történt. A konferenciáról az elhangzottak felhasználásával számolunk be, néhány ábrával kiegészítve.

Pálos László

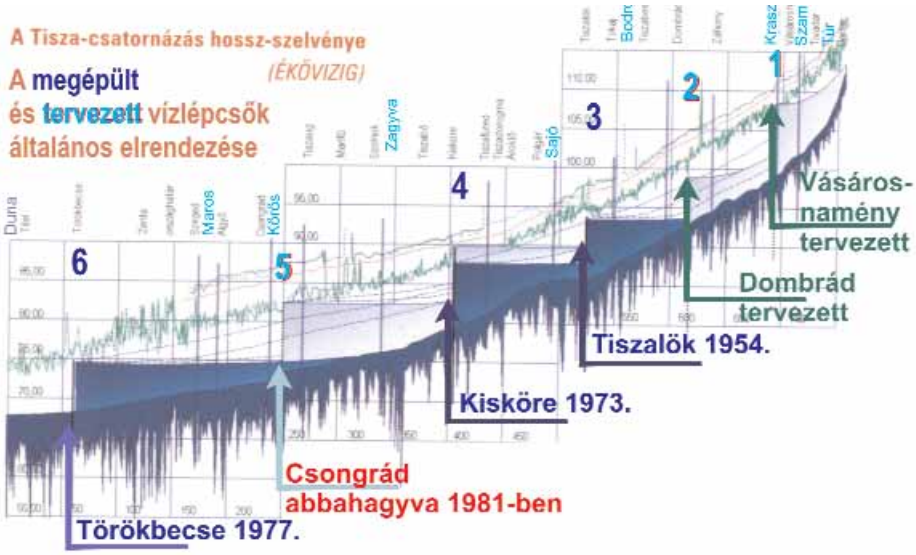

Vincze László

Vincze László *(Csongrád országgyűlési képviselője):*

- Nem is olyan régen bedobtunk egy nagy kavicsot a Tisza élővizébe, amikor május 12-én az Országgyűlésben elhangzott a kérdés az államtitkár úr felé: megvalósítható-e egy vízlépcső építése a Tiszán Csongrád városánál. Mindenki tudja, hogy eme duzzasztó építésének az ötlete nem mai keletű, már a '80-as években bizonyos előkészületek megtörténtek. Jómagam nem is kívánok részletesebben beszélni erről, hiszen felkért előadóink úgyis kitérnek a kérdéskörre. Inkább csak történeti sorrendiségben mondom tovább az eseményeket. Május 17-én levelet írtam a Csongrád Megyei Közgyűlés elnökének, amiben arra kértem, hogy a tiszai hajózhatóság és egyebek érdekében a csongrádi duzzasztó megépítését támogassa a Közgyűlés. A Megyei Közgyűlés a 118/2005-ös határozatával június 30-án konszenzussal döntött, a szavazáson résztvevők mindegyike - pártállástól függetlenül - igennel szavazott a duzzasztó megépítése mellett. Ezt követte szeptemberben egy sajtótájékoztatónk, mellyel komoly nyilvánosságot kapott a duzzasztó ügye. Egy ilyen fontos ügyben nagyon fontos az összefogás, ezért kerestem fel Dr. Becsey Zsolt európai parlamenti képviselő urat, akivel hosszas megbeszéléseket folytattunk, és megállapodtunk a mai konferencia lebonyolításának részleteiben. Közben a megyei elnök felkérte Dr. Balogh László országgyűlési képviselőt és a Bács megyei képviselőket, hogy támogassák ezt az ügyet. Ezt követően beadtunk az Országos Területfejlesztési Bizottsághoz egy önálló országgyűlési képviselői határozati javaslatot a Csongrádi Duzzasztó Nemzeti Fejlesztési Terv II-be való beemeléséről, ezt a javaslatot elutasították, de nincs még késve semmi. Itt tart jelenleg a duzzasztó ügye.

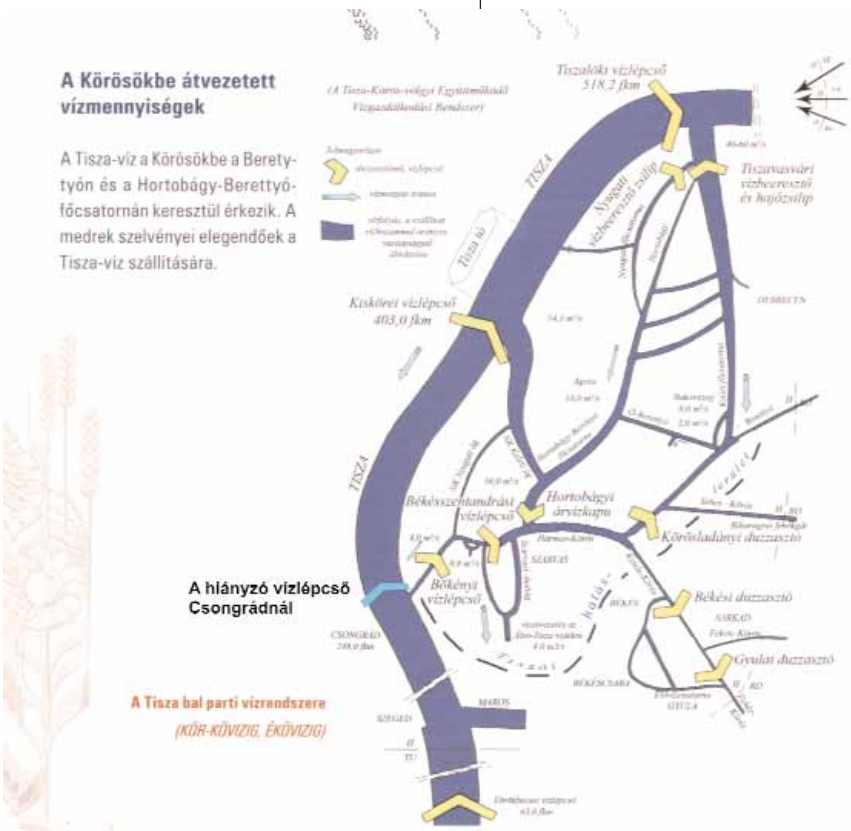

Dr. Becsey Zsolt *(európai parlamenti képviselő):*

- Úgy gondolom, hogy egy szakmai konferenciára gyűltünk össze - ez is volt a cél – hiszen, szerencsére, nem politikai álláspontok megvitatására van szükség, és ez egy nagyon jó dolog. Amikor hallottam arról, hogy a megyei közgyűlés mellé állt annak - ráadásul pártállástól függetlenül - hogy tárjuk fel a kérdést és próbáljuk meg a Nemzeti Fejlesztési Terv II-be beemelni, akkor azt gondoltam, hogy a duzzasztó egy olyan nagy dimenziójú üggyé nőtte ki magát, amit nem lehet szó nélkül hagyni, nem lehet azt mondani, hogy nincs mögötte politikai akarat vagy nincs mögötte valamilyen szakmai munka. Szerintem azon már túl lehet lépni, hogy 1990 előtt azért nem lehetett egy ilyen duzzasztót megépíteni, mert '90 előtt semmilyen kérdést nem lehetett nyíltan, szakmailag megvitatni. Ma azonban már ott tartunk, hogy környezetvédelmi okokra hivatkozva szinte minden projektet lesöpörnek. Én magam nem vagyok szakember, így nem is mondom meg előre azt, hogy ennek a projektnek mennyi a pozitívuma és mennyi a negatívuma. Elfogadhatatlan a számomra, ha azt mondja valaki, és szerintem egy megyének a politikai akarata ennél többet ér, hogy azért nem tud a politika érdemben foglalkozni egy projekttel, mert nincs meg az összes szakmai előkészítő tanulmány. Mindenki tudja, hogy technikai előkészítő tanulmányokat készíteni a politikai akarat hiányában nem lehet, mert ingyen senki nem tudja megcsinálni. Ezzel a módszerrel nagyon könnyen ki lehet kerülni egy kérdést, egy nagyon fontos politikai akaratot, amely kérdés mögött egy egész megye áll.

Dr. Kovács Gábor *(elnök, Magyar Mérnöki Kamara):*

- A csongrádi vízlépcső újbóli napirendre kerülése éppen azt bizonyítja, hogy lehet politikai konszenzus akkor, amikor egy térség fejlődését nem önös politikai céllal, hanem közös gondolkodással kívánjuk megoldani. Több szempontból is érzelmi kötődésem van ehhez a témához. 1962-ben az egyetem elvégzése után az első munkahelyem itt, a csongrádi üzemmérnökségen volt. A bokrosi Kossuth-öntözőtelepet építettük, ott ahol a vízlépcsőnek kéne valahol, már régen üzemelnie. Ez után a csongrádi vízlépcső első tervezési időszakában, mint a vízügyi igazgatóság igazgatóhelyettese vettem részt azokon a szakmai konzultációkon, melyek egy minél jobb létesítmény megvalósítását célozták. Ezt követően 1979-ben, amikor

Dr. Becsey Zsolt

felkértek a debreceni Kelet-Magyarországi Vízügyépítő Vállalat főmérnöki teendőinek ellátására, pusztán azért vállaltam el, mert ennek a vállalatnak kijelölt feladata volt akkor a csongrádi vízlépcső megépítése. El is kezdtük az építést, elkészült a körtöltés, elkészült az a feltáró út is, amin ma is közlekednek a csongrádi szőlő-tulajdonosok, elkészült a felvonulási terület és még sok minden egyéb. Egészen 1981 januárjáig úgy volt, hogy az építkezés a megfelelő rendben halad. Azonban ezt követően, míg az egyik héten még megbeszéltük a beruházóval a beruházási ütemet, addig a rákövetkező héten már jött is a parancs, hogy állj, és attól kezdve legfeljebb állagmegóvási munkálatokat végezhettünk. Ezt azért érdemes megemlíteni, mert akkoriban egy törvény szólt arról, hogy ezt a vízlépcsőt meg kell építeni, azt azonban már nem tudom, hogy ezt a törvényt módosították-e azóta. Nyugodt szívvel megállapíthatjuk, hogy a csongrádi vízlépcső szakmailag egészen más kategória, mint a dunai vízierőműrendszer. Ezzel most nem akarok sem pozitív, sem negatív véleményt nyilvánítani a dunai rendszerrel kapcsolatban, csak jelzem, hogy egészen más kategória. Először is a Tiszán már korábban megépült a törökbecsei, a kiskörei és a tiszalöki duzzasztó, tehát a csongrádi duzzasztó egy hiányzó láncszemként valósult volna meg. *(Ez abban jelent eltérést, hogy a Dunán Nagymaros felett jóval több mint kettő, alatta meg ott van a Vaskapu I. és II. Más oldalról sem ugyanaz, mert a dunai hajóút mindkét végén tenger van, az Északi- meg a Fekete tenger. A Tisza ebből a szempontból zsákutca. Ha érveit nem is, de az előadót értem, hisz bennünket még most is a fortélyos félelem igazgat, mert akinek álláspontja van, annak többnyire nincs állása. A Szerk.)*

Nyugodtan kijelenthetjük, hogy szerencse, hogy eddig még a Körös-völgyben nem történt vízhiány miatt mezőgazdasági vagy ha úgy jobban tetszik ökológiai katasztrófa. Csongrád megyében példamutató összefogással és politikai bátorsággal vették elő a duzzasztó ügyét. Vitathatatlan azonban, hogy ha nem kerül bele a Nemzeti Fejlesztési Tervbe, akkor nagy valószínűséggel megvalósítása újabb negyedszázadot késni fog. Miért van szükség Csongrád fölött erre a műtárgyra? Egyértelmű, hogy időjárásunk a szélsőségek irányába mozdul el és így a rendkívüli árvizek mellett a kiszámíthatatlanul hosszú és tartós száraz periódusok esélye is megnő. A Tiszán egy újabb duzzasztónak - ha az összes szegmensét együttesen vizsgáljuk - azt lehet mondani, hogy a társadalmi hasznossága egyértelmű. Pénzügyileg pedig nagyságrendekkel kevesebbe kerül egy hasonló dunai létesítmény megvalósításánál. *(A Duna EU elvárásoknak és a Magyar Köztársaság által is aláírt szerződéseknek megfelelő hajózhatósága feltétele a tiszai hajózásnak is, így a szembeállítás értelmetlen. A Szerk.)*

Dr. Kovács Gábor

Nógrádi Zoltán *(országgyűlési képviselő, Mórahalom polgármestere):*

Hangos ma az Európai Unió, legfőbbképpen vitáktól hangos, hiszen az unió 2007 és 2013 közötti időszakának pénzügyi perspektíváról folyik most a nemzetek közötti vita. Ez a vita a közös politikák vitájáról szól, azok hatékonyságáról. Ha a közösség be tudja bizonyítani, hogy a

közösségi pénzeszközökkel, a közösségi politikák működtetésével, a közösségi támogatások révén többre jut, mint hogy ha a tagországok külön-külön fognának neki a problémák megoldásának, akkor annak hasznossága van. Ha azonban kiderül, hogy közösen nem tudunk előbbre jutni, mint külön-külön, akkor nyugodtan beszélhetünk egyfajta uniós válságról, amely után a közösség nagyon komoly pénzügyi és strukturális reformot igényel. A válasz körvonalazódik. Abban körvonalazódik, hogy Európának, az egységes európai fejlesztési politikának és a források felhasználásának esélye van arra, hogy segítsen a tagországok problémáinak megoldásában, de csak akkor, ha jóval nagyobb szabadságot ad az egyes tagországoknak a fejlesztéspolitikai kérdéseik eldöntésében, jóval nagyobb szabadságot ad a fejlesztéspolitikai prioritások meghatározásában és abban a módszertanban is, hogy hogyan használják az európai eszközöket. Hagyni kell tehát az egyes tagországokat minél nagyobb szabadsággal meghatározni a közös források felhasználási rendjét, módját, célját és prioritásrendszerét is. Magyarországon számtalan olyan elképzelés és javaslat alakult ki az elmúlt időszakban, melyeknek az európai támogatottsága – pont a közös politikák nagyon kemény szorítottsága miatt – kérdéses volt. Most viszont ez a korlát feloldódni látszik, tehát lehetőségünk van arra, hogy az ország fejlesztési igényeinek jobban megfelelő, elképzeléseinek is jobban megfelelő Nemzeti Fejlesztési Tervvel ügyesebb fejlesztési politikát valósítsunk meg.

Dr. Frank József *(elnök, Csongrád Megyei Közgyűlés):*

Azt hiszem, hogy a konferencia témája a legfontosabb kérdések közé tartozik a megyénkben, de mondhatnám azt is, hogy ez a kérdéskör kilenc megyét érint, 1,7 millió ember lakja ezt a térséget. Tulajdonképpen nem lehet egy dolgot említeni csupán, hanem csak egymás után lehet csokorba szedni azokat, az eredményeket, melyek egy csongrádi duzzasztó megépítése után következhetnek be. Az előző nap volt bizottsági ülés, ahol a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztésével kapcsolatos kérdések merültek fel és ott is döntően azok a vízrendezéssel, vízgazdálkodással kapcsolatos kérdések kerültek napirendre, melyek - 2006-ot is beleértve - mintegy 37 milliárd forint értékű beruházásról szóltak, és a környező önkormányzatok képviseletében érkező polgármesterek kifejtették a véleményüket. Nagyon fontos kérdés az ivóvíz, szennyvízkérdés megoldása, hiszen, hogyha ezek a vízművek, duzzasztók illetve az ártéri tározók megépülnek, akkor elengedhetetlen ennek a kérdéskörnek a vizsgálata. Hát sajnos ebben a témában vannak bizonyos csúszások, időrendi eltérések, amelyeket mindenféleképpen be kell pótolni. Mindenesetre a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése 160 milliárd forintos, az egész térségre nézve pedig mintegy 600 milliárd forintos beruházást igényel. Tehát nem kis feladatról van szó. Ugyanakkor, nemrégen egy előadáson voltam, és láttam egy képet, ami bemutatta a két folyó, a Duna és a Tisza környezetét, sötéttel jelölve a rosszat, világossal a jót. Ezen azt lehetett látni, hogy a Tisza-völgyét sötéttel jelölték, de ebből lehetne nagyon gyorsan is egy világos foltot csinálni, ha úgy állunk hozzá. Én úgy gondolom, erre most van kormányzati hajlandóság, és hogyha a képviselő urak is úgy fognak mellette kiállni egységesen, akkor nem lehet kétséges, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv II-be be fog kerülni ez a projekt.

Dr. Becsey Zsolt (európai parlamenti képviselő):

Még mielőtt tovább mennénk, egy-két gondolatot hozzá tennék a felmerült témákhoz, mert felmerült a Körös és a Duna-Tisza csatorna és hogy Bács megye vagy Békés Megye vonatkozásában vannak-e lobbizások. Ugyanis ennek a két megyegyűlésnek a hangját nem hallottam még eddig, ellentétben Csongrád megyéjével. Nem lényegtelen szempont, ugyanis a közös dél-alföldi érdekérvényesítés könnyebben tudna megfelelő politikai döntéseket kicsikarni. Másik fontos dolog, hogy hallottuk a Vásárhelyi Terv 160, illetve 600 milliárd forintját, ugyanakkor hallhattuk a szorító igazságot Nógrádi Zoltántól, hogy fejlesztési pénzt csak a Nemzeti Fejlesztési Tervhez - tehát az Európai Unióhoz - csatolva tud a kormányzat felhasználni. Majd remélem, hogy a későbbi kormányzati ciklusban elmagyarázzák azt, hogy ez a kettő, hogy jön össze, tehát az, hogy a Vásárhelyi Terv kapcsán hogy jönnek be az Európai Uniós pénzek?

Iványosi Szabó András *(igazgatóhelyettes, Kiskunsági Nemzeti Park):*

Százötven éve idestova, hogy a Tisza szabályozás nagy műve befejeződött. Ezzel a Tisza a természetes életútját befejezte, és mesterséges rendszerré fordult át. Százötven év azonban meglehetősen hosszú idő és ez idő alatt a folyó egy konszolidált ökológiai rendszerré alakult át.

Nógrádi Zoltán országgyűlési képviselő, Mórahalom polgármestere

Persze fenntartásokkal mondhatjuk ezt, amit mondtam, mert hiszen minden nagy árvíz vagy minden egyes havária egy olyan ökológiai stresszt idéz elő a folyón, amelynek a hatásait, azt hiszem a köztünk levők ismerik, tehát úgy gondolom fölösleges részletezni. Ezzel együtt is tehát ez a folyó, ennek a mente, Európa egyik legjelentősebb ökológiai folyosója. Nem véletlen, hogy a természetvédelem a Tisza-völgyet, tehát a Kárpát-medence síkvidéki részét önálló ökológiai rendszerként kezeli. Önálló ökológiai térségről van szó, az első nemzeti parkjaink is ebben a térségben jöttek létre. 1955 óta a közvetlen hatásterületen a Kiskunsági Nemzeti Park, és nem sokkal ezt követően a Közép-Tisza Tájvédelmi Körzet született meg, pontosan a terület értékeinek elismeréseként. Tehát közelgett az uniós csatlakozás és ennek egyik feltétele volt, hogy Magyarország csatlakozzon azokhoz az uniós irányelvekhez, amelyek az unió természetvédelmét szabályozzák. Ezek a madárvédelmi és a természetvédelmi megőrzési területeket szabályozó irányelvek. Ezek az erőfeszítések, ha kínkeservesen is, de nagyjából 2004-2005 fordulóján teljesültek. Megszületett az a kormányrendelet, amely az uniós irányelveket hazánkba áttelepítette, gyakorlatilag annak szabályozását magáévá tette, utána a védett területeket is - a Natura 2000-es területeket - kihirdette. Ezzel körülbelül azt próbáltam előre vetíteni, hogy van egy műszaki beavatkozási szándék, tisztes szándék, hosszú évtizedek óta a csongrádi duzzasztó és a Tiszaalpári Duzzasztó létrehozására és van egy olyasfajta háttér, amelynek a figyelembe vétele a további szándékoknál meg-

kerülhetetlenné vált saját országunk szándékai szerint és megkerülhetetlenné vált az uniós csatlakozásunk okán is. Mi a terület természetvédelmi kezelői vagyunk a Kiskunsági Nemzeti Park révén, de nem egyedüliként, mert hiszen a Hortobágyi Nemzeti Parkra is kihat a csongrádi duzzasztó, illetve a tározó hatásterülete. Az igazgatóság a - szerintem szerencsétlen nevű - Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése program révén, annak a hullámtéri programjában direkt módon érdekelt. Miközben a hullámtéri feladatok elvégzése igencsak mérsékelt tempóban vánszorog, eközben egy KIOP program elnyerése eredményeként mi elkezdtünk az Alpár-Bokrosi hullámtérben egy 850 millió forintos fejlesztést. Ez a fejlesztés jelentős területvásárlásokat fed – 2000 ha megvásárlását – magában rejt jelentős élőtér rekonstrukciókat. Vannak még bemutatási, oktatási programfeladatai is az általunk elindított pályázatnak. 2007 tavaszára ez a program befejeződik. Mi úgy gondoljuk, hogy olyan programkivitelezéssel, amely a már megkezdett pályázati tevékenységet jelentős mértékben keresztül húzná nem lehet cél, nem lehet kívánatos mindazoknak, akik ezt a csongrádi duzzasztó kérdését felmelegítették, sem tágabb értelemben a közlekedés, a hajózás oldaláról.

Szalma Botond *(MAHART volt vezérigazgatója, hajózási szakértő):*

Ha valakit megsértenék beszéd közben, tőle most előre elnézést kérek, de rögtön a képviselő úrnak egy olyan választ tudnék adni, amit egyszer egy ÁPV Rt-s igazgatósági tagnak elmondtam: aki azt mondja a hajózásra, hogy az nem környezetkímélő, nem szabályos és nem jó, stb. annak azt tudom mondani, hogy nagy valószínűséggel annyira hülye, hogy a szomszédja is hülye, mert egyedül nem lehet ennyire bolond. Ez a kiindulás, nem véletlenül választottam az előadásom címének, hogy Hajózni szükséges, élni nem. Miért? Aki a hajózásról beszél, állandóan azt mondja, hogy navigare necesse est, de nem olvasta végig az órán a latinkönyvet, hiszen a mondat úgy folytatódik vivere non est necesse. Hajózni szükséges, élni nem. Széchenyi és Baross országa vagyunk, de én már tizenegynéhány éve figyelem a magyar parlamentet és csak egy ilyen kis Széchenyit vagy Barosst szeretnék látni a parlamentben. Itt ül az a képviselő, aki – amikor én MAHART vezérigazgató voltam – egy év után elsőként szólalt fel a magyar hajózás mellett. Háromszáznyolcvanhat képviselő ült a parlamentben, úgy, hogy azt sem tudták, hogy a vas úszik a vízen. Én pedig, mint hajózási kvázi szakértő, meg egy olyan idióta, aki elvállaltam a MAHART igazgatását, azt szerettem volna, hogy hallják meg a hangom és segítsék a hajózást, be tudjak jutni a Tiszára. Akkor éppen azért kellett volna bejutni a Tiszára, mert a NATO segítségével sikeresen lebombáztuk a hidakat. Beszél ma arról valaki, hogy az a lebombázott híd, mekkora károkat okozott az országnak?

Mire van szükségünk? Flotta, rakomány, kereskedők és hajósok nélkül nem lehet hajózni. Komoly probléma az is, hogy az oktatás hiánya, a hajósképzés hiánya miatt előbb-utóbb nem lesz hajósemberünk sem, aki végighajózna a Tiszán vagy a Dunán. Ma már nincs hajósképzés. Hajózható folyók, mert tudjuk, hogy a vas úszik a vízen, de ha nincs hajózható folyó, működő kikötő, akkor nagyon nehéz ez a művelet. Ténylegesen működő és nem pedig valaki által megálmodott kikötők kellenek – lásd a Bajai Kikötőt, amit Orbán Viktor idején két milliárd forintért átvágattunk és azóta kettő darab kamiont rakodott be nyolc év alatt, vagy amikor vasutat vezetünk egy kikötőhöz tíz milliárd forintért, aminek a forgalma az egyharmada a ’98-as prognózishoz képest. Fejlett közlekedési infrastruktúra. Nem azért kell autópályákat építeni, Tiszát szabályozni, dunai kikötőket építeni, mert ebből el lehet lopni tíz százalékot, hanem azért mert ezekre van szüksége az országnak. A közlekedésre. Azonban minden a pénztelenségről szól.

Göblös József *(igazgató, Zentai Vízgazdálkodási KHT.):*

A Tisza a történelmi Magyarország egyik legnagyobb folyója volt, teljes hosszában 1419 km hosszúságban hömpölygött az Alföldön keresztül. Trianon után öt ország birtokolja a vízét és ennek teljes hosszából Szerbiának 164 km hosszú folyószakasz jutott, vagyis a vízgyűjtőből 5 százalék. Szerbiának határokon belüli vízfolyása csak 8 százalékát képezi az összes folyóvizeknek, míg 92 százalékát az úgynevezett tranzit, határokkal metszett vizek adják. Ez év szeptemberében a szerb kormány elfogadta a mezőgazdaságra és a vízügyekre vonatkozó nemzetközi stratégiáját, aminek egyik fő eleme olyan vízügyi létesítmények megépítése, amelyek a felsoroltak alapján csökkentik az egy év keretein belüli vízfolyam-ingadozásokat. E stratégia külön kitér arra, hogy még idejében el kell kezdeni egyeztetni a térség országaival a vízügyi létesítmények vízügyi koncepcióját, tekintve a környező országok megnövekedett fejlesztési ambícióira. Lásd, Vásárhelyi Terv.

Szerbia keleti része folyamatosan lakatlanná válik épp amiatt, hogy nincs megoldva a víz biztosítása. Ilyen szélsőséges határesetek megváltoztatására és sok más fontos tényező és követelmény megvalósítása érdekében épült meg 1977-ben a Törökbecsei Duzzasztó, a folyó 63 km-es szelvényében. Ez egy többfunkciós vízszabályozó központ. Elsődleges célja az volt, hogy ellássa azt a Bánátot vízzel, mely terület még 1942-ben is – Nagykikindától, Nagybecskerekig – a magas belvizek miatt novembertől májusig szárazföldi úton megközelíthetetlen volt, de a csatornázási munkálatok következtében, jórészt szikes pusztasággá változott. A vízlépcső megépítése után a duzzasztott vízszint gravitációs úton ellátja a Bánát településeit vízzel, ami nélkül elképzelhetetlen lett volna a környék ipari fejlődése. Sajnos a tisztító berendezések hiánya miatt a városok a kapott vízért, óriási mennyiségű szennyvízzel fizettek visszaeresztve azt a csatornákba. A főcsatornarendszer mellett kiépült a halas tavak egész sora, beindult a vízi közlekedés, kikötők épültek, főleg sódert, építőanyagot, műtrágyát szállítottak. Ez a szállítás túlhaladta a tervezett szállítási mértéket, megindult az öntözőberendezések kiépítése, rekreációs- sport és turisztikai folyamatok. Árvízvédelmi szempontból is jelentős a csatornarendszer. A vízlépcső másik fontos szerepe a megfelelő vízszint biztosítása az Észak-Bácskai Regionális Vízrendszer ellátásához. A Tisza-Palics főcsatorna létfontosságúvá vált a homokvidéken épült Szabadka ellátásában.

Heltai László *(területi referens, Nemzeti Fejlesztési Hivatal):*

Először is megpróbálom felvázolni, hogy a Nemzeti Fejlesztési Tervbe hogyan tud beépülni egy ehhez hasonló projekt, és mik azok a helyek, ahol ez meg tud jelenni és ennek kapcsán milyen forrásokat tud szerezni különböző pályázati utakon. A Nemzeti Fejlesztési Tervnek öt stratégiai célja van, az elsőtől a harmadikig a külső és belső közlekedési kapcsolatok javítása, amelyek egyik intézkedése a Tisza turisztikai és személyi hajózási feltételeinek a javítása. Ez az a hely, ahol a hajózási kérdéseket be lehet építeni. A Körös Komplex Programban pedig egyértelműen szerepel az, hogy a folyónak a hajózhatóságát javítani kell, ilyen módon nincs kizárva az sem, hogy műszaki fejlesztések legyenek, bár nem szerepel konkrétan benne. Operatív programokon keresztül

lehet pályázni, illetve ilyen nagyobb projektek esetén el kell fogadtatni az unióval is, ennek a módja pedig a lobbizás, a felsőbb szinteken lévő döntéshozók meggyőzése.

Valkár István *(Hajózási Főosztályvezető, GKM:)*

A jelenlegi állapotban olyasfajta hajózási feltételek kialakulása lehetséges, hogy Szegedig lehet jó paraméterekkel hajózni és Szeged felett lényegesen gyengébb kapacitású - 3-400 tonnás - hajókkal időszakosan hajózni, mivel a medergondozás elhanyagolt. Az újvidéki blokád idején megpróbáltuk Szegedet egy masszív gabona-kiviteli bázissá változtatni, de a jogi problémák ellenünk voltak. Ezen mindenképpen változtatni kell. A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium már hosszabb ideje dolgozik azon, hogy egy regionális egyezményt kellene tető alá hoznia a tiszai hajózásról, ami mindenkinek jó lenne, hiszen a Dunán is hajóznak akár máltai hajók is. Az egyezmény többek között például környezetvédelmi aggályok miatt is késlekedik. Ez fontos szegmense a kérdésnek, ezeket a környezeti problémákat meg kell oldani. Ugyanis nekem kezd meggyőződésem lenni, hogy a hajózás fejlesztése nem környezetellenes, éppenséggel még hozzá is járulhat annak javulásához.

Birck Ernő *(szakmai tanácsadó, KvVM Folyó és Tógazdálkodási Osztály):*

A képviselő úrnak, aki indítványozta a csongrádi duzzasztó megépítését, igaza van abban, hogy hajózási szempontból szűk keresztmetszetet jelent a folyó jelenlegi állapota és abban is, hogy hajózási szempontból fontos lenne a vízlépcső megépítése. Megállapítható azonban, hogy az egykori tervek nem tartalmazták, és nem tartalmazhatták mindazokat a környezeti hatásvizsgálatokat, melyeket a napjainkban megkövetel egy hasonló méretű beruházás, ezért mindenféleképpen szükségesnek tartom a megfelelő szintű hatásvizsgálatok elvégzését. Ez biztosítja, hogy érvényesüljenek például a környezetvédelmi szempontok, illetve, hogy a döntéshozatali folyamatba bevonhatóak legyenek az érdekeltek. Egy esetleges hajózóút fejlesztésnél és a hozzá kapcsolódó vízgazdálkodási beruházásnál figyelni kell arra is, hogy ki ne söpörje mindazokat a változó környezeti hatásokat, melyek ma érik és jellemzik a Tiszát és a Tisza menti élővilágot.

Dr. Szalma Elemér *(hidrobiológiai szakosztályvezető, CSEMETE):*

A Duna folyam, a Tisza folyó, a Körös pedig még kisebb folyó. Hidrobiológia szempontból felmerül, hogy egyáltalán milyen értéket próbálunk képviselni? Számunkra egyáltalán értékes-e a víz? Mind lehetőségeit tekintve, mind materiálisan véve értékes-e? Környezeti szempontból értékes-e? Miért nyomulnak annyira a környezetvédők? A Tisza és az élővilága a világon egyedülálló értéket képvisel, amit minden áron meg kell védeni. A bökényi duzzasztót már 1906-ban megépítették, amikor még nem volt környezetvédelem sem, de a duzzasztót nem használták. Azután készült egy hatástanulmány, amely hidrobiológiai szempontból kedvezőtlen dolgokat tárt fel. Maga a visszaduzzasztás egy csomó olyan folyamatot generál, melyek károsak és visszafordíthatatlanok a Tisza élővilágára. Teljesen megváltozik a folyó a visszaduzzasztás révén. Hidrobiológiai szempontból egy teljesen más állapot alakul ki, teljesen más fajösszetétel alakul ki. Azt lehet mondani, hogy ez és ez eltűnik, eltűnik, eltűnik és még egy-két dolog megváltozik. A csongrádi duzzasztó nem szürke beruházás, hanem egy teljesen új beruházás. Biológiai szempontból itt találkozunk egy olyan területtel, ami unicáris, tehát egyedülálló Magyarországon.

(Lásd Tisza cstornázás hosszelvénye 11. oldal ábrája.)

Dr. Jolánkai Géza *(VITUKI Kht.):*

A nemzetközi szakirodalom alapján axiómának vehetjük, hogy a világ szűkös és egyenlőtlen elosztású édesvízkészletének optimális felhasználásához tárózásra van szükség, továbbá a szállítás egyik leggazdaságosabb és legkörnyezetkímélőbb eszköze a vízi-szállítás és egyébként is navigare necesse est. Azonban a tárózás és különösen a szennyezett víz tárózása óriási veszélyeket rejt magában. Ha a víz szennyezett, az rossz a folyónak, de ettől még a folyó él. Azonban ha betárazzuk a víz oxigéntartalma jelentősen csökken, a fajok élhetőségének kritikus szintje alá. A vízmélység emelkedik, a víz sebessége csökken, a víz hőmérséklete növekszik. Ezek az együtthatók egymást erősítve károsítják a víz élővilágát. Különösen igaz ez nagy szennyezés-hullámoknál, a cianidot, a rezet és egyéb szennyezőanyagokat a tározók jobban begyűjtik, mintha az tovább utazna a folyón. Az egésznek a lényege, hogy szennyezett vizet nem szabad tárózni!

Farkas Sándor *(Szentes országgyűlési képviselője):*

Mint mezőgazdász szeretnék szólni. Arról, hogy mit jelent nekünk az Alföld déli sarkában élő embereknek a víz, és mit jelentene ez a vízmű. Gyerekkoromból emlékszem, amikor még a bökényi duzzasztó működött. Csodálatos élmény volt, édesapám sokszor kivitt oda. Azért tartom fontosnak ezt a művet, mert azzal a művel Békés és Csongrád megye jelentős része gravitációsan öntözhetővé válna. Makótól Békésszentandrásig a lerakott vízkiemelő művek elveszítenék jelentősségüket. Olyan élővíz-folyammá lehetne ezeket a mai belvíz és öntözőcsatornákat átalakítani, amelyek jelentős módon csökkentenék az öntözési költségeket, amiket ma ránk rónak. Még egy jelentősségét szeretném kiemelni, és ezzel, azokkal szeretnék vitatkozni, akik a mezőgazdaságot temetni akarja. A magyar mezőgazdaság és Dél-Alföld hosszú távon meghatározó gabonatermelő és ipari növény és kerti növények termesztésének éltető helye lesz. Aki ezt kétségbe vonja, az nem akarja azt, hogy a mezőgazdaság talpon maradjon.

Lakatos István *(Jász Nagykun-Szolnok Megyei önkormányzat):*

Ezen a mai konferencián sok mindenről volt szó, de az Észak-Alföld legégetőbb problémájáról nem beszéltek, ez pedig az árvízvédelem. A Vásárhelyi Terv ezt célozza. Ennek a megvalósulása és ütemezése nehezen halad. Én vallom azt, hogy még 2012-ben is kell projekteket előkészíteni, hiszen a ciklus 2013-ig szól. Megyénkben jelenleg 50 százaléknyi magasság hiányzik a végleges árvízi biztonsághoz. A csongrádi vízlépcső jelenleg nem szerepel egyetlenegy országos elképzelésben sem. Ez egy huszonvalahány-milliárdos beruházás.

Sípos Viktória *(WWF Hungary):*

Elhangzott, hogy a Tiszán a 180-220 cm lenne a merülési mélység célja. A mai helyzet alapján a Dunán körülbelül ilyen a vízmélység. Elég nagy különbség van ezen két folyó között, nem hiszem, hogy egy másik Dunát kellene csinálni a Tiszából. Ez lehetetlen. Miért nem örülnének az ökológusok, hogy ha két méteres vízmélység lenne a Tiszán? Erre nagyon röviden csak annyit lehet mondani, hogy a víz természete nem olyan, hogy minél több, annál jobb, hanem nagyon sok más paraméter is számít – a folyási sebesség, a partvonal minősége, sok más is.

Lőrincz István *(volt igazgató, Közép Tisza-vidéki Tájvédelmi Körzet):*

Mindenekelőtt a labdát szeretném visszagurítani Szalma Botond úrnak, aki azt mondta, hogy aki a tiszai hajózást ellenzi, annyira hülye, hogy a szomszédja is hülye. Én úgy gurítanám vissza, hogy aki a Tiszán a duzzasztót szorgalmazza, az annyira tájékozatlan, hogy a szomszédja is politikus. Ugyanis ezen a konferencián igen komoly ***csúsztatások**** is elhangoztak annak érdekében, hogy a duzzasztómű létezését indokolják. Legyünk azért azzal tisztában, hogy az eddig megépült tározók, melyeket most pozitív példaként állítanak elénk, azoknak elsődleges célja a szocializmus dicsőségének a bizonyítása volt, ugyanis az összes többi funkciót - melyekre tervezték - az egyik sem teljesíti. Miért pont a csongrádi tározó teljesítené? A másik csúsztatás a kiskunság vízhiánya. Ugyanis a kiskunság egy lyukas hordó. Nem vizet kell oda hordani, hanem a lyukat kell betömni, addig azonban minden oda hordott víz kifolyik belőle.

**(A szocializmus dicsőségéről annyit, hogy Tiszalököt az 1937. évi XX. Öntözési törvény alapján tervezték. A Szerk.)*

Hajdú Dezső *(Tiszai vízügyi szakember):*

Egy dologról nem esett itt szó. Egészen kis dolognak tűnhet a tény, de körülbelül fél millió ember él ebben a térségben. Ezek az emberek a megélhetésükért harcolnak, és itt szeretnének maradni. Én személy szerint érintett vagyok abban – van két gyerekem – hogy az emberek elkerülnek innen, és nem szeretném, ha ez a folyamat állandósulna.

Biztos vagyok benne, hogy a duzzasztó megállítaná ezt a folyamatot. A minisztérium által elkészített tanulmány szerint ennek a térségnek, sem a jelenben, sem a közeljövőben, nincs más olyan beruházási esélye, amely a lakosság helyben maradását szolgálná, kivéve a vízlépcsőt. Így kellene ehhez a dologhoz hozzáállni, máskülönben ez a térség elveszett. Azzal, hogy itt nyolc-tíz hajóval több fog elmenni a Tiszán, ez senkit nem fog itt tartani. Olyan beruházásra van szükség ennek a vízlépcsőnek a kapcsán, mely a lakosság itt tartásában segít.

Szó volt a hatástanulmányokról, nem az az érdekes, hogy történik valami, hanem az a lényeg, hogy mit akarunk. A politika a meghatározó. Ha a politikának nincs olyan ráutaló magatartása, hogy mehet, akkor ebből nem lesz semmi.

Valkár István *(Hajózási Főosztályvezető, GKM):*

Nem vagyok vízlépcsőpárti vagy vízlépcsőellenző. Én egyszerűen szakember szeretnék lenni, aki szakmája körében felvillantja a szükséges szempontokat. Az egy óriási tévedés, hogy ez Európai Közösség a vízlépcsők építését szankcionálja. Ez egy bődületes tévedés. Én sem javasoltam, hogy a Tiszából Dunát kellene csinálni. Már elnézést kérek, de egyszerű vízelvezető csatornában is lehet két méter mély víz, de attól az még nem Duna. Én nem is értem ezeket a felvetéseket. Az ember néha azt hiszi, hogy fantomokkal harcol. Senki nem mondott ilyet, hogy Dunát kellene csinálni.

Bedő Tamás *(polgármester, Csongrád):*

Mi itt élünk. Önök jöttek valahonnan az országból és megpróbálnak meggyőzni arról, hogy ez a duzzasztó miért nem jó. Itt Csongrádon a konferencia után tíz emberből tíz várni fogja ezt a művet. Vagy tízből tizenkettő. A pártok között sincs különbség, egyhangúlag támogatjuk. A másik, az önkormányzat sokat költ környezetvédelmi beruházásokra, ha végig jöttek a városon láthatták, hogy alapvetően parkos város vagyunk rengeteg vízzel. Az egy főre eső zöld terület országosan az elsők között van. Szerintem ezt még nagyon sok a Natura 2000-ből kihagyott terület biztos örömmel venné.

Dr. Frank József *(elnök, Csongrád Megyei Közgyűlés):*

Jó-e nekünk Csongrád megyeieknek, hogy nincs nemzetközi vízi utunk, nincs nemzetközi vasútvonalunk és eddig nem volt nemzetközi közlekedési utunk sem? Ez nem jó. Tegyünk érte. Itt vagyunk most és a célunk, hogy a Tiszával jól sáfárkodjunk. Mi határozza meg – most a biológusok ellen beszélek – hogy miről szól az élet? Két dologról beszélnék. A vízről és az energiáról. Ez határozza meg az emberiség jövőjét. Hogy ezzel a lehetőséggel élünk-e vagy hagyjuk elfogyni. Ez a lényeges kérdés. Nekünk itt a Tisza. Energiát is adhat, vizet is adhat. Három százaléka ma a világ vízkészletének az édesvíz. A világ legnagyobb problémái az olaj és az édesvíz elfogyása. És ez csak évtizedek kérdése. És mi nem teszünk semmit azért, hogy a rendelkezésünkre álló eszközökkel éljünk. Tegyük rendbe. Hát ezt csinálják máshol is. Aki elmegy Nyugat-Európába, az láthatja, hogy a legtöbb folyó tele van duzzasztóval és élik világukat az ottani emberek virágzó gazdaság mellett. Ezeket a jó példákat talán le lehetne kopírozni.

Csókai Judit *(osztályvezető-helyettes, Országos Területfejlesztési Hivatal):*

Állandóan nemzetközi vízi útról beszélünk. Most van egy kormányrendelettervezet a kormány elé, mely szerint a Tiszát megnyitnák a nemzetközi hajózás számára, mint tudjuk, ennek nagyon sok előfeltétele van. A másik, amiről információt szeretnék adni, az a Nemzeti Fejlesztési Terv II-es projekt. Jelenleg, ebben 32 projektről van szó A következő tervezési időszakban még biztosan lesznek projekt tervezések, de ez a szakasz már lezárult, ezek már olyan állapotban vannak, hogy ezekkel kapcsolatban a Nemzeti Fejlesztési Hivatal már meg is kötötte a szerződéseket. Ezek között a Duna-Tisza hátságot érintő projektek is vannak. Ezen projektek közé a csongrádi vízlépcsőt bevinni két év alatt nem lehet, az előkészítő tanulmányok elkészítéséhez több idő kell. A regionális operatív program mellett van egy úgynevezett központi operatív program, amelyik ezeket a komplex programokat tartalmazza, ebben benne van a Tisza is. Ez az egész komplex program úgy készül el, hogy tekintettel van a Tisza menti területfejlesztésre, vidékfejlesztésre és környezetgazdálkodására. Felesleges most éles vitákba bonyolódni, mert amennyiben ez a csongrádi vízlépcső úgy tud beilleszkedni ebbe a tiszai komplex fejlesztésbe, hogy természetvédelmi, vidékfejlesztési és gazdasági fejlesztési szempontoknak is megfelel, és nem okoz olyan hátrányokat, ami nagy problémákat okoz, akkor benne lehet a programban, amennyiben természetvédelmi és egyéb probléma van, akkor nem fog belekerülni.

Sípos Viktória *(WWF Hungary):*

Szívem szerint visszaadnám a Tiszának a régi árterületet, egyszerűen felesleges küzdeni, ennyi energiát fektetni, abba, amit sokkal egyszerűbben is meg lehet oldani. Az unió mezőgazdasági területeket akar kivonni a termelés alól, az ország pedig milliárdokat költ az árvízi védekezésre. Hát adják vissza a Tiszának, ami a Tiszáé. Erdősítsék be, vadásztassák, túráztassák, lovagoltassák, stb. Nem két perces projekt, de természetbarát. A hajózhatóvá tételről pedig annyit mondanék, hogy adjanak nekem egy 25 éves tervet, amiben kimutatják, hogy a konkrét beruházás mikor térül meg. Nagy hátast dobnék, ha ez gazdaságilag valamikor is megtérülne. Javaslom, hogy tényleg egy olyan előkészítő tervet támogassunk mindannyian, ami az összes externáliát figyelembe véve, ezeket a kérdéseket megválaszolja.

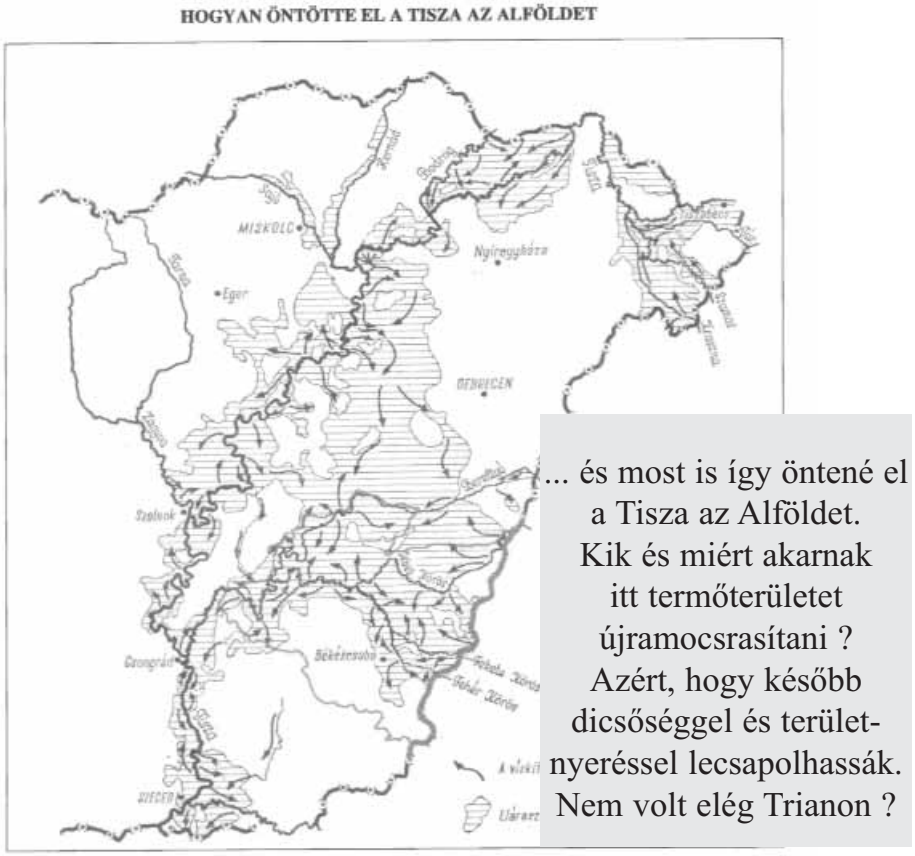

Forrás: Ihrig Dénes: A magyar vízszabályozás története, 1973

Deák József *(Környezet- és Természetvédők Csongrád Városi Egyesülete):*

A Natura 2000-es területeken gazdálkodók részére is van uniós támogatás és az előadók is elmondták, hogy igen is vannak természetvédelmi területeink. Nem vagyunk megszállottak vagy bogarasak, mi csak ezeket szeretnénk megvédeni és szerintünk ezekre komoly turizmust lehetne építeni. Visszatérve az alapkérdéshez, én nagyon kérem a tisztelt képviselő urakat, hogy ha ezt a vonalat továbbviszik, a széles körű környezet- és természetvédelmi hatásvizsgálatot mindenképpen végezzék el. Rengeteg időt és pénzt lehet ezzel megtakarítani.

Dr. Becsey Zsolt *(európai parlamenti képviselő záró gondolatai):*

Továbbra is azt mondom, hogy még semmi sincs eldöntve, és ha tényleg valaki átgondolja, hogy ez milyen jelentőségű dolog, akkor rájön, hogy ez a projekt is ér annyit, mint az NFT II-ben szereplő más nagy projekt. Nyilvánvalóan meg kell csinálni minden törvény szerinti hatástanulmányt, és ezek között nem csak a környezetvédelmi van benne, hanem a gazdasági hatástanulmány is. Az is elhangzott, hogy filozófiailag mégiscsak az emberért vagyunk és nem pedig másokért. Ami pedig a szakmai oldalát illeti, csak nagyon röviden lezárva, vártam is, hogy az alap vita a körül is kibontakozik, hogy az emberek, a gazdaság, a megélhetés kerüljön itt előtérbe, vagy pedig egy elvontabb környezetmegóvás. Ez egyébként pedig Magyarországon hosszú idő óta háttérbe került és az is igaz, hogy régebben nem is volt Magyarországon és sehol a világon környezetvédelem. Sok mindent hallottunk, hogy gazdaságos lesz-e, meg hogy hány évtized alatt valósul meg, de én azt hiszem, hogy ha látjuk a mezőgazdasági potenciált, ami csak úgy lesz versenyképes, hogy ha a gabonát ki tudjuk vinni a tengerre, és azt minél olcsóbban tudjuk megtenni, akkor látnunk kell, hogy ebben a régióban a Tisza a legcélszerűbb eszköz erre. Ez egy alapvető megélhetési kérdés. A szennyvíztárolási ügyeket is meg kell vizsgálni, a legjobb persze az, ha nem kerül be szennyvíz. Felvetődött az árvízvédelem, ami szintén fontos. A vízlépcső inkább arról szól, hogy kevés a víz és azt hogyan tudjuk kezelni és pont ezért kell folyami szabályozás. Azt is hallottam sok helyről, hogy ér-e valamit egy ilyen beavatkozás a szikesedés ellen, a vízelfolyás ellen. Ezt a kérdéskört is meg kell alaposan vizsgálni. Mindezek a kérdések felmerültek ennek a vitának a folyamán és én örülök annak, hogy ezek felmerültek és talán azt el lehet dönteni, hogy ez gigantikus beruházásként vagy nem gigantikus beruházásként merül fel. Az alapkérdés az, hogy valóban az embereket és a gazdaságot szolgálja-e a cél és hogy ez mit jelent az itt élő embereknek. Európa is kezd lassan rájönni, hogy ezzel az alapkérdéssel most már jó volna foglalkozni. És nem más ezoterikus kérdések felé haladni. Illetve az igazi cél mindennek a helyét ott megtalálni, ahova való. Én ezzel le is zárnám a konferenciát. Megköszönöm még egyszer mindenkinek a jelenlétet és az előadásokat. Úgy gondolom, hogy ez az ügy megéri, hogy legalább komolyan megvizsgálják. Ez egy mérföldkő lehet és remélem, hogy a civil társadalom is fel tud nőni az ügy komolyságához.

Beadványunk Vásárhelyi ügyben

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A kormány a környezetvédelmi és vízügyi miniszter irányítása alá tartozó központi és területi államigazgatási szervek feladat- és hatásköréről szóló 276/2005.(XII. 20.) rendeletének 18. § (5) bekezdésével a megszűnő Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (OKTVF) jogutódjáról rendelkezett.

A Magyar Országgyűlés, 2004. június 4 –i ülésnapján az OKTVF –et, a 2004. évi LXII. törvény 4. § -val a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése (VTT) keretében megvalósuló árvízi tározók és a nagyvízi mederben történő beavatkozások beruházójának, a hatósági és az egyéb igazgatási eljárások megbízottjának jelölte ki.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 37. § (3) bekezdése szerint a kormány rendelete nem lehet ellentétes a törvénnyel. Ezzel szemben a kormány 276/2005. rendelete ellentétes a „Vásárhelyi" törvénnyel.

A Törvényhozó akarata az OKTVF kijelölésével az volt, hogy a VTT megvalósulása centralizált irányítás és végrehajtás keretében valósuljon meg.

A kormány a Törvényhozó akaratával szemben a VTT irányítása és végrehajtása feladatait több szereplő között osztotta meg.

Kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy határozatában állapítsa meg, hogy a kormány 276/2005. (XII. 20.) rendelete alkotmányellenes.

Budapest, 2006. január 17.

Reális Zöldek Klub

Pácin polgármesterének sikeres éhségsztrájkja

Barati Attila polgármester a Vásárhelyi tervben szereplő ígéretek és a tények közötti ellentmondásra hívta fel a figyelmet éhségsztrájkjával. Az éhségsztrájk és az érintett területek polgármestereinek a parlament előtti tüntetése eredményeképpen Dr. Suchman Tamás, MEH területfejlesztési államtitkár, Dr. Gombos András, a Környezetvédelmi és Vizügyi Minisztérium (KVVM) államtitkára, valamint Dr. Varga Miklós a KVVM vízügyekért felelős helyettes államtitkára 2005. november 12.-én Tárcaközi Bizottsági ülésen tisztázta a helyzetet az érintett terület polgármestereivel.

Barati Attila

Az ülés résztvevőivel Paulus Alajos készített videofelvételt. Ebből idézünk néhány részletet.

A Tiszarofi polgármester: Bennünket az infrastruktúra építése érdekel, az árvízi tározó építése tökéletesen halad. A lakosságot érintő infrastruktúra építésre nem kaptunk választ.

Viss község polgármestere:

„2002-ben még nem is gondolhattunk arra, hogy ilyen közelségbe kerül a szennyvíztisztító és a csapadékvíz elvezetés. Polgármestertársaim türelmetlenek és érthető a türelmetlenségük."

Cigánd képviselője:

Én rengeteg bizonytalansággal távozom. Nem tudom egyáltalán, hogy lesz kezelve a Czigándi szennyvízhálózat, az útfelújítás. Erre konkrét ígéretet nem kaptunk. Azt kaptuk, hogy majd ha aktuális lesz a kormány elé lesz terjesztve. Keveslem az 1.7 milliárdot ami a jövő évi költségvetésben rendelkezésre áll."

Barati Attila Pácin polgármestere:

Azt tudom mondani, hogy az államtitkár úr által összehívott mai értekezlet mindenképpen előrehaladásként értékelhető az ügyben, annak ellenére mondom ezt, hogy kormányzati garanciát továbbra sem kaptunk a tározók által érintett települések infrastrukturális forrásigényének a biztosítására. Mert miről is volt szó a mai nap folyamán? Azt ígérték, hogy 2007 végéig a kormány szándéka szerint biztosítják azt, hogy az árapasztó tározók építésével párhuzamosan, azokkal egyidejűleg a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések is megvalósuljanak. Itt már a tájékoztatásba hiba csúszott, hiszen a tájékoztatás szerint 2008. decemberében akarják csak elkészíteni a cigánd-pácini szennyvízberuházást. Ennek a fedezeteként emlegetett 2.3 milliárd forintból csak 2008-ban akarnak 1.3 milliárd forintot biztosítani, tehát két évvel a valóságos átadás, 2006 novembere után. Arra kértem az államtitkár urat, hogy a szinkronitást, amit Ő is fontosnak tart, biztosítsák, és a Pácin-Cigánd szennyvízberuházását hozzák annak megfelelően előre, ahogy az árapasztó tározó átadása megtörténik. Ha nem is 2006. novemberére, de legkésőbb 2007. tavaszán kerüljön a szennyvízberuházás is átadásra. Ezen túlmenően kifogásoltam, hogy Persányi Miklós Környezetvédelmi és Vízügyi miniszter által ígért útépítésnek hol vannak a forrásai? Akár a 3827 sz közlekedési útra a Pácin Cigánd közötti útra gondolok, akár a Nagyrozvágy Cigánd közti összekötő útra. Arra kértem magyarázatot, hogy miért nem történt tájékoztatás ebben az ügyben. Végezetül pedig kifogásoltam, hogy a felmért forrásigények nem fedik a valóságot, hiszen például Pácin esetében 450 millió forintot mértek fel belterületi vízrendezésre, 18 km hosszú belterületi úthálózatnál, míg Nagyrozvágynál 460 millió forintot 8 km úthálózatra. A kettő nyilvánvalóan nincs összhangban. Erre azt mondta Suchman Tamás, amikor a tervek elkészülnek összevetik a tényleges költségeket, ha ezek a költségek nagyobbak lesznek, ami nyilvánvaló, akkor vállalta, hogy előterjeszti a kormány felé ennek a többletköltségnek a biztosítását. Itt tartunk jelen pillanatban.

Eredetileg az első ütem 2007-ig tartott volna. Ebben hat tározó megépítése szerepelt, valamint a Vezsenyi nagyvízi mederrendezés. A hat tározó infrastrukturális fejlesztési igényére a kormány 35 milliárd forintot különített el 2007 végéig. A 35 milliárd forint elkülönített összegből csak 1.6 milliárd maradt 2006-ra, illetőleg kötelezettségvállalás 2007-8-ra 3.5 milliárd forint.

Paulus Alajos: *Egy kérdés maradt, az éhségsztrájkodat, ami nagy megpróbáltatásokkal járt, mennyiben látod igazoltnak?*

Barati A.: Megalapozottnak tartom a mai tárgyalások tükrében is, hiszen a mai tárgyalásoknál is kiderült, hogy nem tudják biztosítani a törvényben szereplő egyidejűséget, hiszen a törvény úgy fogalmaz: ***Az árvízi tározók megvalósításával összehangolt ütemezésben azokkal egyidejűleg a kapcsolódó infrastruktúrális fejlesztéseket meg kell valósítani.*** Ma is kiderült, ezt csak kétéves csúszással kívánják megvalósítani, ami számunkra elfogadhatatlan.

Dr. Gombos András, Dr. Varga Miklós, Dr. Suchman Tamás

Emiatt az éhségsztrájk az megalapozott volt, de tudomásul kell vennünk a kialakult helyzetet.

Paulus A: Hogyan tovább?

Batari A: Miután nem szeretnék mindenáron a kormánnyal szemben bírósági perre menni, ezért abban bízunk, hogy a tervek el fognak készülni legkésőbb 2006 tavaszára, ha ezek többletköltségeket fognak mutatni, akkor úgy, ahogy azt az államtitkár úr ígérte, amit mindenki hallott, ő azonnal a kormány elé terjeszti a többlet költségeket és bízunk benne, hogy ezt a kormány megadja.

Innováció és környezetvédelem

A Magyar Feltalálók Egyesülete Innováció és Környezetvédelem címmel tartott tanácskozást 2005. november 28.-án. A tanácskozáson reálisan értékelték az innováció és a környezetkárosítás kölcsönhatását. Dr. Vedres András a MAFE főtitkárának összefoglaló előadása alapján napjainkban a helytelenül kialakított közlekedés szerkezet, benne a szénhidrogén erőforrással működő autó, kamion az első számú közellenség. Rámutatott arra, zsákutca, ha magát a közlekedést kívánjuk ellehetetleníteni az infrastrukturális beruházások akadályozásával. Példaként hozta fel, hogy a gépkocsi alkalmazása előtt közvetlenül, London a lócitromban fuldokolt, és a találmányok százai születtek a városok lókaka mentesítésére. Azután jött az új technika a vasút és a gépkocsi. A mai helyzet is hasonló, elérkeztünk oda, hogy a javítgatások csökkentik ugyan a szennyezést, de a problémát nem oldják meg. Megoldást a technika jelenlegi színvonalán a hidrogénhajtás és a sűrített levegő alkalmazása jelent, akkor ha a hidrogént és a sűrített levegő előállításához szükséges mechanikai energiát, vagy villanyt környezetbarát módon állítjuk elő. A hidrogén hagyományos üzemanyagként, vagy tüzelőanyag cellában villanyáram előállítására használható. Az US ARMY hadrendbe állított hidrogénhajtású gépjárművet, és maga Bush elnök tankolt már

hidrogént. Az előadó beszámolt a hidrogénhajtáshoz szükséges infrastruktúra létrehozásának első lépéseiről. Kaliforniában már 15 kútnál tankolhatunk

hidrogént. A hidrogén környezetbarát előállítása magas hőmérsékleten működő atomreaktorral történhet. Dél Korea napi 120 tonna hidrogén előállítására alkalmas 600 MW teljesítményű IV. generációs atomreaktor létesítését tervezi. Elektrolízissel gazdaságosan előállítható hidrogén a villamos hálózatokban felesleges villanyárammal is. Hidrogén gyártására a rendszertelenül működő szélkerekek energiája is jól hasznosítható.

MINI C.A.T. Sűrített levegő üzemanyagú gépjármű
Motor: 800 ccm, 25LE/4000rpm
Karosszéria: 550 kg
Feltöltés: 3-4 ó/220 V
Úthossz városban: 150 km
Max. seb.: 110 km/ó

A sűrített levegővel hajtott jármű sem új találmány. Már az 1800-as években a gőzmozdonnyal együtt a levegővel működő lokomotívok is megjelentek, sőt a bányákban elterjedten használták őket. Levél és csomagkihordásra a spanyol posta most is alkalmaz ilyen járműveket. A hidrogén- és a sűrített levegős autó ma már megrendelhető termék.

A kérdés technikai oldalát tekintve a sűrített levegős autót akár mi is megvásárolhatnánk, és üzemben tarthatnánk városi közlekedésre. Az persze még tisztázatlan, hogy milyen jogi következményekkel járna, ha a termékdíjat és egyéb állami bevételt is tartalmazó szénhidrogén helyett éjszakai árammal meghajtott kompresszor szolgáltatná az üzemanyagot? Mielőtt valaki hazahozna, vagy készítene magának egy ilyen járművet, célszerű a jogi feltételek tisztázása, mert hiába a nulla emisszió, azt négy keréknél már nem preferálja a kormányzat, ha nulla állami bevétellel jár együtt. Példa erre a dieselolajnak a használat után megszűrt sütőolajjal történő hígítása. Büntetést kaptak, akik komolyan vették és a maguk részéről nemcsak bevették és be is vezették a sokszor hangoztatott, de úgy látszik csak EU elvárásban létező biodiesel alkalmazást.

Pálos László

Meghívó

A Reális Zöldek Klub, a Varioszkóp Bt. és a PVP Stúdió meghívja

Önt
Paulus Alajos
Balázs Béla díjas filmrendező

„Merjetek nagyok lenni”
című
dokumentumfilmjének

2006. március 3-án
11 órai kezdettel sorra kerülõ
Díszbemutatójára
A díszbemutató helye: Szindbád mozi
1013 Budapest, Szent István krt. 16.
(Vígszínház mellett)

Bevezetőt mond:
Fehér László Vízügyi Központ
és Közgyűjteményi igazgató
Támogató: a Földművelési és
Vidékfejlesztési Minisztérium

Szkeptikus konferencia

A Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai Intézetének nagyelőadójában, F 29. (bejárat a Budafoki út. 8 kapun is) 2006. február 25.-én 10 órai kezdettel tartják a hagyományos Szkeptikus Konferenciát. Az elsősorban egyetemi hallgatóknak szóló előadássorozatra minden érdeklődőt szeretettel várnak.

A konferencia a tudományosan megalapozatlan hiedelmekkel foglalkozik. Terítékre kerülnek az írott és elektronikus média kedvenc témái, amelyekben a postás harapja a kutyát, új Einstein cáfolja a régit, és a vizet nem a hűtőbe, hanem a tankba kell tölteni ahhoz hogy akár ingyen autózzunk.

A konferencia fővédnöke az MTA elnöke Vizi E. Szilveszter. A részvételt ajánljuk minden újságíró kollegának, aki energetikai és környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozik.

A magyar energiapolitika 12 pontja

1. Az energetika olyan terület, ahol a piaci mechanizmusok önmagukban nem elégségesek, a piaci szereplők önmagukban nem képesek olyan befektetéseket produkálni, amelyekre Magyarországnak szüksége van.

2. Az energetikai beruházások tőkeigényesek. A Törvényhozó feladata olyan törvények megalkotása, amely kormányzati cikluson túlmutató partneri kapcsolat kialakítását teszi lehetővé az energetikai kormányzat és a kockázatot vállaló, (a kockázati tőke) szereplői között.

3. A beruházási döntéseknél érvényesülnie kell az üzemeltetés szempontjainak. A költségek végső soron a felhasználóra, indirekt módon a lakosságra, a gazdaság egészére terhelődik. Az energetikai kormányzat feladata a projekt teljes időtartamára a beruházási és az üzemeltetési költségek együttesét értékelni, hogy az optimálisan illeszkedjen a hazai rendszerbe, hazai adottságainkhoz.

4. A villamos energia rendszer irányítása tározós vízerőmű létesítését igényli. Az Országgyűlés, a kormány és a piaci szereplők együttes feladata, hogy tározós vízerőmű létesítéséhez költségalapot hozzon létre és működtessen, hasonlóan az (megszüntetett) útlaphoz, vagy a XIX. században létrehozott só alaphoz.

5. Alternatív gázútvonal létesítésével Magyarország biztonságos gázellátásának a mértéke nem fokozható. Magyarország biztonságos gázellátásának a mértéke a villamos energiatermelésre felhasznált gázmennyiség növekedésének a korlátozásával érhető el. Alternatíva a gázzal szemben hazai adottságainknak a kihasználása jelentheti, például lignit erőmű létesítése.

6. A visegrádiakkal, az EU soros elnöki pozícióját betöltő osztrákkal, csak azt követően érdemes energetikai területen kapcsolatot létesíteni, miután az államigazgatáson belül az energetikai kérdésekben meglévő nézet ellentétek rendeződnek. Nézet ellentétek, viták- gyakran túlzások és csúsztatások formájában - európai uniós fórumokon ne jelenjenek meg. Mindnyájunk (Törvényhozó, kormány, piaci szereplők, civil világ) közös kötelessége, hogy energetikai kérdésekben folyó belső viták magyar-magyar párbeszéd keretében rendeződjön.

7. A nemzeti energiapolitika megvalósulása irányába tett jelentős lépés volt, hogy a Magyar Országgyűlés 2005.11.21-én igent mondott Bátaapátira és tudomásul vette a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbításáról – mint az ország hosszú távú biztonságos villamosenergia ellátásához szükséges megoldásról – szóló tájékoztatót.

8. Magyarország nem mondhat a villamos energiáról, amely a Duna vízerő potenciáljából megilleti.

9. A környezetvédelem jogi szabályzórendszere nem lehet öncélú, mindenképpen az ország versenyképességével összefüggésben szükséges azt kialakítani. A környezetvédelemnek konszenzuson kell alapulnia, olyan megegyezésen, amely elválik az egyéni politikai tervektől, és az európai gyakorlat inspirálja.

10. Hosszú távú, átgondolt energiapolitikára van szükség, kiszámítható szabályzók mellett. A már megkötött szerződésekben lévő hosszú távú fejlesztési vállalások szerződéses jogi rendszere, ha újra tárgyalható, újraértékelhető is, semmiképpen sem válhat az energetika területén érdekeltek közötti torzsalkodások játékszerévé.

11. Többlet jogosítvánnyal kell felruházni a Magyar Energia Hivatalt. A Hivatal elnökét címzetes államtitkár cím viselésével felruházni. Az elnök mellé tanácsadó grémiumot célszerű rendelni, amelybe a tagokat a frakcióval rendelkező politikai pártok delegálnak, és a civil társadalom energetikában és környezetvédelemben területen működő független szereplői.

12. Az állami majoritással rendelkező szervezetek vezetőinek működési idejét ne a kormányzati ciklusok determinálják. Az ilyen szervezetek igazgató tanácsába, felügyelő bizottságába a személyeknek a delegálásához, a MEH elnöke és a tanácsadó grémium hozzájárulását követően legyen csak lehetőség.

Budapest, 2006. január 20.

Juhos László a Reális Zöldek Klub elnöke

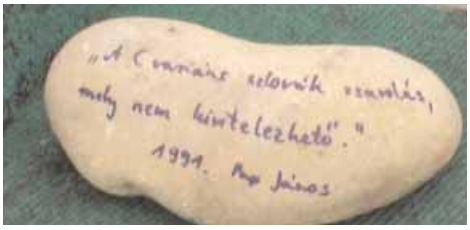

Helyt adunk Pap János képviselő úr helyesbítő kérésének, ami szerint ő sohasem mondta a fotózott dunakavicsra írt mondatot. A fotó közléséért elnézését kérjük.

Pap képviselő úr kérése után részletesebben utánanéztünk mit mondott a témával kapcsolatban. Részlet az országgyűlési naplóból, forrás: ***http:/www.mkogy.hu/naplo/34/184/1840063***

„Ezért számunkra - és számomra - a Tudományos Akadémia jelentése és állásfoglalása elégséges kell, hogy legyen a döntéshez Ez a jelentés mindenkinek rendelkezésére áll: ha ezt elolvassuk, ebből egyértelmű, hogy más lépésünk nem lehet, mint a szerződés megszüntetése. Ehhez néhány szakmai jellegű kérdés - nem akarok nagyon belefolyni. Közép-Európa legnagyobb ivóvízbázisa megóvható-e tározó építése esetén? Nem. Már egy próbaüzem esetén is - amit egyébként a szlovákok javasolnak, hogy egy ötéves próbaüzemet indítsunk be - *teljesen tönkremenne a vízbázis.*"

Kérdésünk a Magyar Tudományos Akadémiához és Pap képviselő úrhoz egyaránt szól.

A több mint kétszer öt év után teljesen, vagy csak részben, illetve egyáltalán nem ment tönkre a vízbázis?

Reális Zöld valóság

A Reális Zöldek Klub időszakos kiadványa. Kiadja a PVP stúdió.
Nyomás: ALFAPRINT
Főszerkesztő: Juhos László
Kiadványunkat tájékoztatásul eljuttatjuk a Reális Zöldek Klub tagjainak, támogatóinknak és a közvélemény formálóinak.
Minden hasznos ötletet és támogatást megköszönünk.

Címünk: Reális Zöldek Klub
1279 Budapest, Pf.:74.
Tel./fax:(36 1) 2759 851
rgreen@mail.datanet.hu